

برای اطلاع از شایعه آزمون و زمان دقیق اعلام آن در کاتالوگ کاچ عضو شود. @Gaj_ir

دفترچه شماره ۳

آزمون شماره ۱۵

جمعه ۹/۱۱/۵

آزمون‌های سرانساز کاچ

گزینه درست را انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۱۳۹۷-۹۸

پاسخ‌های تشریحی

پایه دوازدهم انسانی

دورهی دوم متوسطه

شماره داوطلب:	نام و نام خانوادگی:
۲۴۵	۲۶۵

عنوانین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سوالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سوال			شماره سوال	مدت پاسخگویی
		از	تا	شماره سوال		
۱	فارسی		۲۵	۱	۲۵	۱۸ دقیقه
۲	زبان عربی (عمومی)		۲۵	۲۶	۵۰	۲۰ دقیقه
۳	دین و زندگی		۲۵	۵۱	۷۵	۱۷ دقیقه
۴	زبان انگلیسی		۲۵	۷۶	۱۰۰	۲۰ دقیقه
۵	ریاضی و آمار ۱		۲۵	۱۰۱	۱۲۵	۳۰ دقیقه
	ریاضی و آمار ۲		۲۵	۱۲۶	۱۵۰	
۶	اقتصاد		۲۰	۱۵۱	۱۷۰	۲۰ دقیقه
۷	علوم و فنون ادبی ۱		۲۰	۱۷۱	۱۹۰	۲۰ دقیقه
	علوم و فنون ادبی ۲		۲۰	۱۹۱	۲۱۰	
۸	زبان عربی (اختصاصی)		۱۰	۲۱۱	۲۲۰	۱۰ دقیقه
۹	تاریخ ۱		۲۰	۲۲۱	۲۴۰	۲۰ دقیقه
	تاریخ ۲		۲۰	۲۴۱	۲۶۰	
۱۰	جغرافیای ایران		۲۰	۲۶۱	۲۸۰	۲۰ دقیقه
	جغرافیا ۲		۲۰	۲۸۱	۳۰۰	
۱۱	جامعه‌شناسی ۱		۱۰	۳۰۱	۳۱۰	۲۰ دقیقه
	جامعه‌شناسی ۲		۱۰	۳۱۱	۳۲۰	
۱۲	منطق		۱۰	۳۲۱	۳۳۰	۲۰ دقیقه
	فلسفه یازدهم		۱۰	۳۳۱	۳۴۰	
۱۳	روان‌شناسی		۱۰	۳۴۱	۳۵۰	۱۰ دقیقه

آزمون‌های سراسری گاج

ویراستاران علمی	طراحان	دروس
ابوالفضل مزرعی - اسماعیل محمدزاده مسیح گرجی - مریم نوری نیا	امیرنجالت شجاعی - مهدی نظری	فارسی
سید مهدی میرفتحی - شاهو مرادیان منیژه خسروی	حسام حاج مؤمن	زبان عربی
بهاره سلیمی	مرتضی محسنی کبیر - محمد رضایی بغا امیررضا عمران پور - فردین سماقی	دین و زندگی
مریم پارسائیان	امید یعقوبی فرد	زبان انگلیسی
ندا فرهختی - پگاه افتخار سودابه آزاد	محمد یگانه	ریاضیات
الهام مقدادیان - میلاد اکبری مریم پارسائیان	امیرحسین صدیقین	اقتصاد
سیده مریم میرقاسمی - مریم پارسائیان فاطمه ساریخانی - مینی غلامی نژاد	محمد اسماعیل سلمان پور	تاریخ
محمد اسماعیل سلمان پور سیده مریم میرقاسمی - مریم پارسائیان	محسن مصلایی	جغرافیا
آنایتا احسانی - سیده مریم میرقاسمی مریم پارسائیان - سارا صدری	مبینا تاجیک	جامعه‌شناسی
عماد صفرنژاد - مریم پارسائیان	سید حسام الدین جلالی	فلسفه
فاطمه ساریخانی - مریم احمدزاده مریم پارسائیان	نگار کاغذگران	روان‌شناسی

آماده‌سازی آزمون

مدیریت آزمون: ابوالفضل مزرعی

بازبینی و نظارت نهایی: سارا نظری

برنامه‌ریزی و هماهنگی: مریم جمشیدی عینی - مینا نظری

ویراستاران فنی: بهاره سلیمی - ساناز فلاحتی - آمنه قلی‌زاده - مروارید شاه‌حسینی - مریم پارسائیان

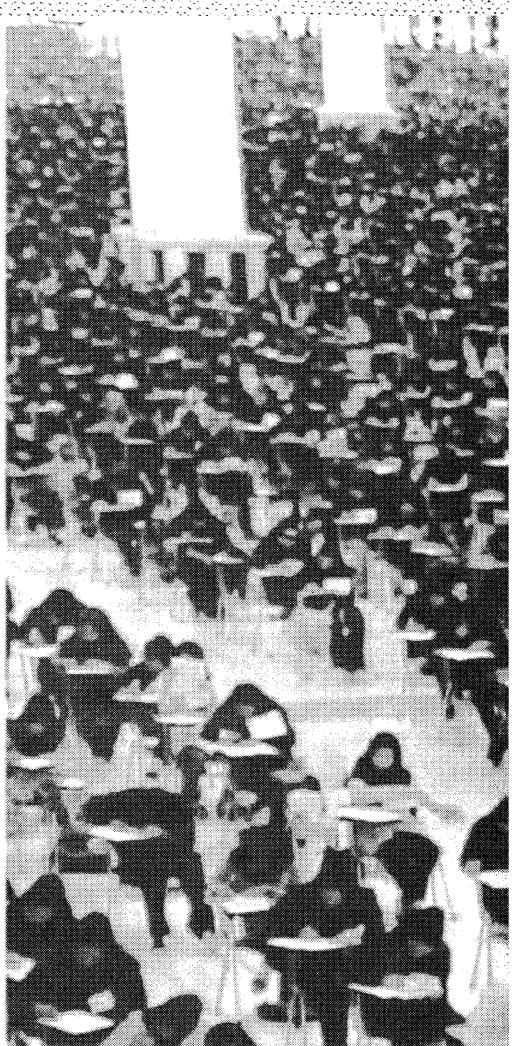
مدیر فنی: مهرداد شمسی

سوپرست واحد فنی: سعیده قاسمی

طرح شکل: فاطمه میناسرشت

حروف‌نگاران: پگاه روزبهانی - زهرا نظری‌زاد - سارا محمودنسب - نرگس اسودی - فرهاد عبدی

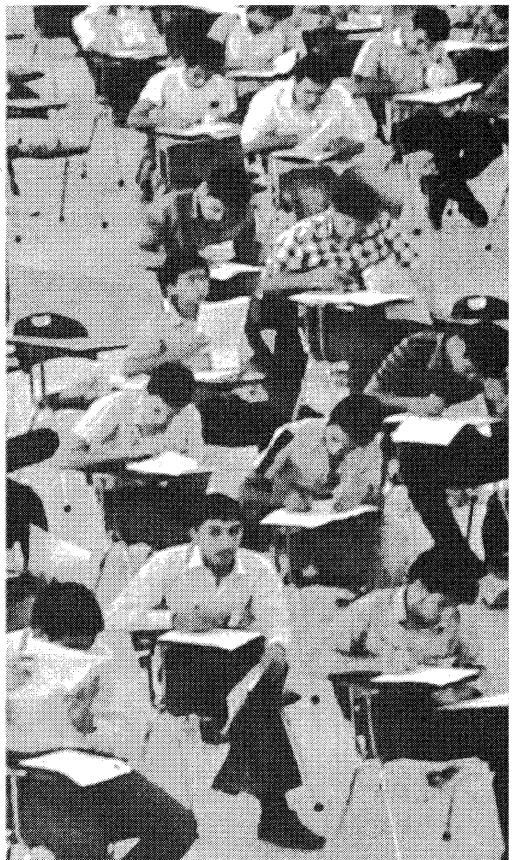
امور چاپ: عباس جعفری

دفتر مرکزی تهران، خیابان انقلاب، بین
چهارراه و لیکنسر (عج) و
خیابان فلسطین، شماره ۹۱۹

تلفن راهنمایی ۰۲۱-۶۴۲۰

نشانی اینترنتی www.gaj.ir

به نام خدا

حقوق دانشآموزان در آزمون‌های سراسری گاج

داوطلب گرامی؛ با سلام در اینجا شما را بخشی از حقوق خود در آزمون‌های سراسری گاج آشنا می‌نماییم:

- ۱- اطلاعات شناسنامه‌ای و آموزشی شما مانند نام، نام خانوادگی، جنسیت و گروه آزمایشی بایستی به صورت صحیح در بالای پاسخ‌برگ درج شده باشد.
- ۲- آزمون‌های سراسری گاج باید راس ساعت اعلام شده در دفترچه، شروع و خاتمه باید.
- ۳- محل برگزاری آزمون باید از لحاظ سرمایش و گرمایش، نور کافی، نظافت و سایر موارد در حد مطلوب و استاندارد باشد.
- ۴- سوالات آزمون‌های سراسری گاج بایستی نزدیک‌ترین سوالات به کنکور سراسری باشد و عاری از هرگونه اشکال علمی و تایپی باشد.
- ۵- در هنگام برگزاری آزمون باید تغذیه رایگان دریافت نمایید.
- ۶- بعد از هر آزمون و به هنگام خروج از جلسه آزمون بایستی پاسخ‌نامه‌ی تشریحی هر آزمون را دریافت نمایید.
- ۷- کارنامه‌ی هر آزمون بایستی در همان روز آزمون به روش‌های ذیل تحويل شما گردد:

• مراجعه به سایت گاج به نشانی www.gaj.ir

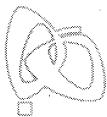
• مراجعه به نمایندگی

- ۸- خدمات مشاوره‌ای رایگانی که در طی ۱ مرحله آزمون (ویژه داوطلبان آزاد) ارائه می‌گردد شامل:
  - برگزاری جلسه مشاوره حضوری به صورت انفرادی حداقل یکبار در طی هر آزمون توسط رابط تحصیلی.
  - تماس تلفنی حداقل ۲ بار در طی هر آزمون توسط رابط تحصیلی.
  - تماس تلفنی با اولیا حداقل یکبار در هر فاز [آزمون‌های سراسری گاج در چهار فاز تابستانه، ترم اول، ترم دوم و جامع برگزار می‌گردد].
  - بررسی کارنامه آزمون توسط رابط تحصیلی در هر آزمون.

چنانچه در هر یک از موارد فوق کمبود و یا نقصی مشاهده نمودید لطفاً بلا فاصله با تلفن ۰۶۴۲۰-۰۲۱ تماس حاصل نموده و مراقب را اطلاع دهید.

در گاج، بهترین صدا،
صدای دانشآموز است.

٤ بررسی سایر گزینه‌ها: ۱۳

(۱) تشبیه: سیلاب سرشک (اضافه‌ی تشبیه) / طوفان بلا (اضافه‌ی تشبیه) ایهام: دور از رخ تو: ۱- از تو دور باد ۲- در نبود تو

(۲) اغراق: این که سرشک (اشک) به فراوانی سیلاب باشد، بیانی اغراق‌آمیز است. تضاد: نرفت ≠ رفت / آمد ≠ رفت

(۳) استعاره: آتش استعاره از عشق
جناس: دوش، دود / بر و سر

٤ بررسی سایر گزینه‌ها: ۱۴

(۱) جناس ناقص: ماه و چاه
(۲) تشبیه: خود به نامه / نسیان (فراموشی) به دیوار

(۳) تلمیح: اشاره به داستان اسکندر و چشم‌های آب حیات

١۵ مجاز: سر مجاز از قصد و نتیت

ایهام: بو: ۱- شمیم و رایحه ۲- امید و آرزو

واج آرایی: تکرار صامت‌های «ر» (۶ بار)، «گ» (۵ بار) و «ن» (۵ بار)
جناس ناقص: بو، مو

(۳) ۱۶ مفهوم مشترک ضرب المثل سؤال و گزینه‌ی (۳): از ماست
که بر ماست.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) نکوهش غفلت

(۲) مفاخره و ستایش سخن خود در وصف ممدوح

(۴) طلب جلوه‌گری از معشوق / عشق موجب گرفتاری و آوارگی عاشقان است.

(۴) ۱۷ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۴): تفاوت باطن پدیده‌ها با وجود شباهت ظاهری

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) عشق هم درد و هم درمان است.

(۲) وابستگی و تعلق حقیقی به دنیا، در غفلت از یاد خداوند است.

(۳) خاموشی عارفانه

(۴) ۱۸ مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه‌ی (۴): شرح ناپذیری سر عشق

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) وفاداری به معشوق تا پای جان

(۲) بلاکشی عاشق و لذت جور و جفای معشوق

(۳) آرزوی وصال، و طلب عنایت از معشوق

۱۹ مفهوم گزینه‌ی (۱): تقابل عشق و صبر

مفهوم مشترک عبارت سؤال و سایر گزینه‌ها: صبر کلید کامیابی است.

(۱) ۲۰ مفهوم گزینه‌ی (۱): مفاخره و بالیدن شاعر به سخن خود / ارزشمندی سخن نیکو / ازلی بودن عشق

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: بی‌توجهی عاشقان واقعی به هر چیزی جز معشوق / برتری معشوق بر لذت‌های بهشتی

(۲) ۲۱ مفهوم مشترک شعر سؤال و گزینه‌ی (۲): لزوم رفتار بر اساس درک مخاطب (در اینجا رفتار کودکانه با کودک)

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) طلب عنایت از معشوق

(۳) توصیف ظلم و ستم حاکم بر جامعه

(۴) تنها حقیقت، دوستی امام علی (ع) است.

فارسی

۱ معنی درست واژه‌ها: عرش: تخت پادشاه، سریر، خیمه، سایبان / صوتات: هیبت، قدرت، شکوه و جلال / مولع: شیفتنه، بسیار مشتاق، حریص، آزمند / هنگامه: غوغاء، داد و فریاد، شلغوی، جمعیت مردم / ویله: صدا، آواز، ناله

(۱) ۲ معنی درست واژه‌ها: خاییدن: جویدن، به دندان نرم کردن / گمیت: اسب سرخ مایل به سیاه / معاصی: جمیع معصیت، گناهان / ژقه: نامه

۲ معنی درست واژه‌ها در سایر گزینه‌ها:

(۱) ۱ مهیمیز: ابزاری فلزی که بر پاشنه‌ی چکمه وصل می‌کنند و به وسیله‌ی آن، اسب را به حرکت در می‌آورند.

(۳) فوج: گروه، دسته

(۴) جلاجل: جمیع جلجل، زنگ، زنگوله

۴ املای درست واژه‌ها: وقارت: بی‌شرمی، بی‌حیای /

نقض: شکستن، شکستن عهد و پیمان / لیم: پست، فرمایه / ژلت: لغزش، لغزیدن، گناه / غالب: غلبه کننده

(۴) محض: خالص، ناب

۱ ۶ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) مشکل‌گشایی: مشکل + گشا

(۳) معجزنما: معجز + نما

(۴) دولتسرا: دولت + سرا

۷ نقش دستوری نخستین واژه در گزینه‌ی (۴): خاطر: مفعول

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) عشق: نهاد

(۲) عقده: نهاد

(۳) نور: نهاد

۸ ۱ ترکیب‌های وصفی: هیچ آبی / آب سرد / این فرقه / خواب گران /

یک زمان / خواب خوش / گنجهای بی‌کران (۷ ترکیب) ترکیب‌های اضافی: آب ... تیغ / خواب ... اعتبار / گوشی ویرانه / گنجهای ... اعتبار / زمان بی‌سرانجامی / تعمیر دلها / زمان اعتبار (۷ ترکیب)

(۴) ۹ حذف فعل به قرینه‌ی معنوی: به جمالت [سوگند می‌خورم] / ساقی [با تو سخن می‌گویم] / قدحی [ده] / دردا (درد می‌کشم) / دریغا (دریغ می‌خورم) / همان به [است] (۶ مورد)

(۴) ۱۰ حرف «واو» در گزینه‌ی (۴) از نوع «واو عطف» و در سایر گزینه‌ها از نوع «واو ربط» است.

۱۱ ۳ بینوایان (بیت «ج»): ویکتور هوگو

من زنده‌ام (بیت «ب»): مقصومه آباد

الهی نامه (بیت «د»): عطار نیشابوری

هفت پیکر (بیت «الف»): نظامی گنجوی

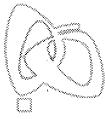
۱۲ ۱۲ استعاره (بیت «ج»): سنبل: استعاره از زلف

مجاز (بیت «الف»): مرد و زن: مجاز از همه‌ی انسان‌ها

کنایه (بیت «ب»): نشستن غبار هستی کنایه از مرگ

تشبیه (بیت «د»): شمع دل: اضافه‌ی تشبیه‌ی

١ ٣٧ [گزینه] درست را براساس متن مشخص کن:

ترجمه گزینه‌ها:

- ۱) «تفاوت مردم در افکارشان پدیده‌ای اجتماعی است که هیچ چاره‌ای از آن نیست!» متن، تنوع کسانی را که در جهان با هم زندگی می‌کنند، یک حقیقت عقلانی دانسته؛ مضمون این گزینه هم همین است.
- ۲) «ما باید اوقات بسیاری را در فضای الکترونیکی (مجازی) با احترام گرد هم بیاییم!» متن نگفته باید «اوقات بسیاری» این کار را بنویم!
- ۳) «شبکه‌های ارتباط جمعی برای هر کسی عقاید وی را به وجود آورده!» این کار را این شبکه‌ها تکرده‌اند؛ به هر حال هر انسانی عقاید خودش را دارد!
- ۴) «بالدب کسی است که در تعامل خود با مردم از عقلش مراقبت می‌کند!» با توجه به حدیث برعکش صحیح است: عاقل کسی است که در تعاملات خود از ادبیات مراقبت می‌کند!

٢ ٣٨ [گزینه] نادرست را براساس متن مشخص کن:

ترجمه گزینه‌ها:

- ۱) «مردم از طریق اینترنت به آسانی با هم آشنا می‌شوند!» درست است؛ متن هم گفته شبکه‌های ارتباط جمعی آشنایی اشخاص با یکدیگر را آسان کرده است.
- ۲) «کسی که تنوع افکار را نمی‌پذیرد، ادب ندارد.» از متن چنین موضوعی فهمیده نمی‌شود؛ تازه ممکن است کسی تنوع افکار را نپذیرد ولی به کسی بی‌ادبی هم نکندا!
- ۳) «اندیشه‌ها با تعدد افراد بشر متعدد می‌شوند!» درست است؛ متن هم گفته هر شخصی اندیشه‌های خودش را دارد!

- ۴) «تفاهم به مزه‌های زمینی اختصاص ندارد!» درست است؛ امروزه تفاهم در فضای مجازی هم بسیار مهم است!

■ گزینه درست را در حرکت‌گذاری مشخص کن:

٣٩ ١ حرکت‌گذاری کامل عبارت:

«وَيَتَوَاضَّلُونَ عَنْ طَرِيقِ شَبَكَاتِ التَّوَاضِلِ الاجْتِمَاعِيِّ الَّتِي سَهَّلَتِ السَّعَافَةَ بَيْنَ أَشْخَاصٍ لِكُلِّ مِنْهُمْ آرَاءً»

نکته: «سهّلت» در اصل، آخرش ساکن دارد. اما برای این که هنگام خواندن، آن را به کلمه بعدش وصل کنند تا خواندن جمله ساده شود، علامت آخرش را به کسره تبدیل می‌کنند: «سَهَّلت». به این کسره «کسره عارضی» می‌گویند.

■ گزینه درست را در اعراب و تحلیل صرفی مشخص کن (۴۰ - ۴۲):

- ٤٠ «يَرْتَبِطُ» فعل مضارع، در صیغه مفرد مذکور غائب (لغائب)، ثلاثی مزید از باب «افتعال» (ارتباط)، با دو حرف زائد، فعل لازم و معلوم است که فاعلش اسم ظاهر «أحد» می‌باشد.

دلایل رد سایر گزینه‌ها:

- ۱) فعل ماضی ← فعل مضارع / بزيادة حرف واحد ← بزيادة حرفين
- ۲) تفعيل ← افتعال / متعد ← لازم / ضمير «هو» المستتر ← الاسم الظاهر
- ۳) مجرّد ثلاثی و مصدره «ربط» ← مزيد ثلاثی و مصدره «ارتباط» / مبني للمجهول ← مبني للمعلوم / الضمير البارز ← الاسم الظاهر
- ۴۱) جملة «هِيَ تَنَوَّعَ الَّذِينَ يَعِيشُونَ ...» یک جمله اسمیه است که «هي» مبتدای آن و «تَنَوَّع» خبر آن است؛ بنابراین «تَنَوَّع» اسم، مفرد، مذكر، مصدر از باب ثلاثی مزید «تفعل»، معرفه به اضافه و معرب است که خبر و مرفوع با حرکت ضمه می‌باشد.

١ ٣٤ ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

- ۱) ترجمه: سرازیری‌ها سطوحی از زمین هستند که مایعات روی آن‌ها به سوی پایین حرکت می‌کنند. (درست است).
- ۲) ترجمه: باطری قطعه‌ای در دستگاه‌های برقی برای حفظ انرژی است بدون این که خالی شود! (متاسفانه خالی می‌شود)
- ۳) ترجمه: باکتری‌ها موجودات زنده بسیار ریزی هستند که با رشدشان همواره به بشر ضرر می‌زنند! (بعضی باکتری‌ها مفید هستند؛ مثل باکتری‌های نورانی در چشم ماهی‌ها)
- ۴) ترجمه: تأسیسات عمومی همان مکان‌هایی هستند که به بعضی از شهروندان در همه‌ی کشور اختصاص دارند! (به همه شهروندان اختصاص دارند).

١ ٣٥ ترجمه گزینه‌ها:

- ۱) «و کار نیکو انجام دهید؛ بی‌گمان من به آن چه انجام می‌دهید دانا هستم!»
  - ۲) «هر کس کار نیک بیاورد، ده برابر بسیار او هست!»
  - ۳) «به کسی که در زمین است رحم کن تا کسی که در آسمان است به تو رحم کندا!»
  - ۴) «آیا پاداش نیکی به جز نیکی است؟!؟»
- مفهوم: سه گزینه آخر همه بر این مفهوم دلالت دارند که «کار خوب، سرانجام و پاداش خوب دارد!» اما گزینه (۱) خواسته کار خوب انجام دهیم چون خداوند از کردار ما آگاه است؛ ولی از سرانجام خوبش حرفی نزده!
- متن زیر را با دقت بخوان سپس مناسب با آن به سوالات پاسخ بده (۴۲ - ۴۶):

بی‌گمان همزیستی مسالمت‌آمیز ضرورتی است که به یک حقیقت عقلانی برمی‌گردد که آن (حقیقت)، تنوع کسانی است که در جهان با یکدیگر زندگی می‌کنند؛ ولی آن در زندگی مردم روی زمین محدود نمی‌شود! زیرا بسیاری از مردم امروز با هم در شبکه اینترنت زندگی می‌کنند که دنیا را دهکده‌ای کوچک قرار داده است و مردم زمان‌های بسیاری را در فضای الکترونیکی (مجازی) سپری می‌کنند و از طریق شبکه‌های ارتباط اجتماعی ارتباط برقرار می‌کنند که آشنایی میان اشخاصی را که هر یک از آن‌ها اندیشه‌های خود را دارد، آسان کرده است!

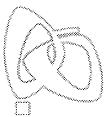
پس وقتی یکی از آن‌ها از طریق تلفن همراهش یا رایانه‌اش با دیگران مرتبط می‌شود، باید با آن‌ها با ادب تعامل کند و به عایدشان احترام پذیرانه و از دشمنی کردن با آن‌ها یا بی‌ادبی کردن به آن‌ها به دلیل اختلاف میان نظر وی و نظرهای آنان بپرهیزد. بر این اساس کسی که می‌پنداشد عاقل است، باید فرمایش امیر مؤمنان (ع) را فراموش نکند: «هر چیزی به عقل نیاز دارد و عقل به ادب نیاز دارد!»

٣ ٣٦ مناسب‌ترین عنوان برای متن چیست؟

ترجمه گزینه‌ها:

- ۱) همزیستی مسالمت‌آمیز در دهکده‌ای کوچک!
- ۲) ارتباط سالم در زندگی الکترونیکی (مجازی)!
- ۳) همزیستی مسالمت‌آمیز در هر ارتباطی!
- ۴) ادب و عقل در شبکه‌های ارتباطی!

توضیح: گرچه متن بر همزیستی مسالمت‌آمیز در فضای مجازی تمرکز دارد، اما با توجه به سطر اول متن می‌فهمیم که به «روی زمین» هم توجه دارد، بنابراین متن به «هر نوع ارتباط» مربوط می‌شود، هم زمینی هم مجازی!

نکته: بعضی از فعل‌هایی که در عربی متعدد هستند و مفعول می‌گیرند، وقتی به فارسی ترجمه می‌شوند ممکن است با حرف اضافه به کار بروند؛ مثلاً «یَسْتَغْفِرُ» در عربی متعدد است که در گزینه (۲) ضمیر «لَهُ» مفعولش است، اما ترجمه‌اش در فارسی با حرف اضافه به کار می‌رود؛ «از او آمرزش می‌خواهد».

سؤال گزینه‌ای را خواسته که فاعل در آن مضاف است؛ یعنی به اسم بعدش اضافه شده.

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

(۱) فعل «تَحَذَّرُ» فاعلش ضمیر مستتر «هي» است که به «اللَّوْحَاتُ» برمی‌گردد.

ترجمه: تابلوهای هشداردهنده مردم رهگذر را از توقف در این جا باز می‌دارند.

(۲) فعل «تَرْضَعُ» فاعلش ضمیر مستتر «هي» است که به «حِيَوانَاتٍ»

برمی‌گردد. «صغار» مفعول و ضمیر «ها» مضاف‌بهایش است.

ترجمه: خفاش از حیوان‌های پستانداری است که روی درخت‌ها کودکانش را شیر می‌دهد!

(۳) فعل «تَبَجَّثُ» فاعلش اسم ظاهر «منظَّمة» است که به «اليونسكو» اضافه شده است.

ترجمه: در اصفهان بنایی باستانی هست که سال‌ها پیش، سازمان یونسکو آن‌ها را ثبت کرده است!

(۴) فعل «يَسْحَبُ» فاعلش اسم ظاهر «إعصار» است و «الأَسْمَاكُ» مفعولش است.

ترجمه: گردبادی، ماهی‌ها را در آمریکای مرکزی به آسمان می‌کشانند!

سؤال گزینه‌ای را خواسته که مبتدا در آن موصوف است؛ یعنی بعدش صفت دارد.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) مبتدا «أربعة» است که به «تلاميذ» اضافه شده است. (معدود عده‌های ۳ تا ۱۰ مضاف‌بهای هستند).

(۲) مبتدا «أُنُوفُ» است که به «الدَّلَافِينَ» اضافه شده است.

(۳) مبتدا «دوام» است که به «الإِدَاراتِ» اضافه شده است.

(۴) مبتدا «الْعَطْلَةُ» است و «الصِّيفَيَّةُ» صفتی است.

توضیح: در این گزینه «الْعَطْلَةُ» مبتدا و «أَحَبَّ» خبر است؛ زیرا «مبتدا» اسمی است که حکمی برایش صادر می‌شود و «خبر» همان حکمی است که درباره مبتدا داده می‌شود؛ بنابراین معنای جمله با خبر کامل می‌شود. مثلاً در جمله «از میان روزهای سال، تعطیلات تابستانی دوست‌داشتنی ترین روزها نزد دانش‌آموزان است!»، جمله درباره «تعطیلات» حکم می‌دهد و آن حکم، «دوست‌داشتنی ترین است» می‌باشد که معنای جمله با آن کامل می‌شود. «من بین أيام السنة توضیحی اضافه است و از ارکان جمله (مبتدا و خبر) نیست.

سؤال گزینه‌ای را خواسته که کلمه «ما» در آن مفعول نیست.

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

(۱) «ما» مفعول برای «تَقْوُونَ» است.

ترجمه: ای کسانی که ایمان آورده‌اید، چرا چیزی را می‌گویید که انجام نمی‌دهید؟!

(۲) «ما» مفعول برای «خَلَقَ» است.

ترجمه: او کسی است که برای شما آن‌چه را در زمین است، آفریده است.

(۳) «ما» خبر برای مبتدا «هَذَا» است.

ترجمه: گفتند: این چیزی است که خدا به ما وعده داد!

(۴) «ما» مفعول برای «يَقْلَمُ» است.

ترجمه: و خدا آن‌چه را که در دل‌های شماست، می‌داند!

دلایل رد سایر گزینه‌ها:

(۱) چون کلمه را فعل در نظر گرفته کاملاً نادرست است.

(۲) چون کلمه را فعل در نظر گرفته کاملاً نادرست است.

(۴) نکره ← معروف بالاضافة؛ «الذِّيْنَ» اسم معرفه است که چون «تنوع» به آن اضافه شده، آن هم معرفه می‌شود.

۱ ۴۲

«أَزْمَنَة» اسم، جمع مکسر، مفردش «زمان» و مذکر، نکره و معرب است که مفعول برای فعل «يَقْضِي» و منصوب می‌باشد.

دلایل رد سایر گزینه‌ها:

(۲) جمع مؤنث ← جمع مکسر و مفرد مذکر / معروف بالإضافة ← نکره / مضاف‌بهایه و مجرور ← مفعول و منصوب

(۳) مفرد مؤنث ← مفرد مذکر / مبني ← معرب / صفة و مرفوع بالتبعية ← مفعول و منصوب

(۴) مفرد ← جمع مکسر / معرفه ← نکره

■ ■ ■ گزینه مناسب را در پاسخ به سوالات زیر مشخص کن (۴۳ - ۵۰):

۳ ۴۳

«هَرَگَاهٌ بِرِ دَشْمَنِ ... ، بَخْشِيدَن او را شکرانه قدرت یافتن بر او ... ». برای تکمیل جاهای خالی باید از دو فعل استفاده کنیم که از نظر جنس و عدد با هم مطابقت داشته باشند.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) «قَرَرَتْ» ماضی و «إِجْعَلَيْ» امر، هر دو مفرد مؤنث مخاطب هستند (قادر شدی / قرار بده).

(۲) «قَرَرَنَا» ماضی و «تَجَعَّلَ» مضارع، هر دو متکلم مع الغیر هستند (قادر شدیم / قرار می‌دهیم).

(۳) «قَدَرَتَمَا» ماضی و «تَجَعَّلُونَ» مضارع، هر دو برای مخاطب مذکورند؛ اما اولی مثنی و دومی جمع است؛ پس این گزینه نادرست است.

(۴) «قَدَرَتَنَّ» ماضی و «إِجْعَلَنَّ» امر، هر دو در جمع مؤنث مخاطب هستند (قادر شدید / قرار دهید).

۴ ۴۴

پنجاه و هشت منهای بیست و شش مساوی است با «سی و دو».

بررسی گزینه‌ها:

(۱) بیست و هشت

(۳) سی و دو

(۴) سی و دو

۳ ۴۵

سؤال گزینه‌ای را خواسته که فعل مزید در آن از بایی متفاوت آمده است.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) «اعْتَدْرُوا» از باب افتعال (اعتذار = عذر)

(۲) «تَحَقَّقُلُ» از باب افتعال (احتفال = حفل)

(۳) «تَنَفَّتَحَ» از باب انفعال (انفتح = فتح)

(۴) «تَنَنَّحَبَ» از باب افتعال (انتخاب = نخب)

۲ ۴۶

سؤال گزینه‌ای را خواسته که فعل متعدد در آن کمتر آمده است.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) «خَيَّرٌ» متحریر کرد، (ما وَجَدْتُ: نیافتم)، (تُقْنِيَّع: قانع می‌کند) = سه فعل متعددی

(۲) (يَغْفِرُ: می‌آمرزد)، (يَسْتَغْفِرُ: آمرزش می‌خواهد) = دو فعل متعددی (یتوب: توبه می‌کند) = لازم

(۳) (لا تَكْلِيفُ: تکلیف نکن)، (لا تَسْتَطِيعُ: نمی‌توانی)، (أنْ تَعْمَلَ: که انجام دهی) = سه فعل متعددی

(۴) (أخذنا: گرفتیم)، (فَتَحْنَا: باز کردیم)، (نظَفَنَا: تمیز کردیم) = سه فعل متعددی

۵۷ نمونه‌هایی از رؤیاهای صادقه را قرآن کریم در ماجرا حضرت یوسف (ع) ذکر نموده است که خود دلیلی بر اصلت رؤیاهای راستین از دیدگاه قرآن است. ما غیر از بعد جسمانی بعد دیگری داریم که از آن به «روح» تعبیر شده است. همین بعد است که اگر به فضیلت‌ها آراسته شود، مقرب درگاه خدا و مسجود فرشتگان می‌شود و اگر به رذیلت‌ها تن دهد تا اعمق جهنم سقوط می‌کند.

۵۸ امام صادق (ع) فرمود: «خداؤند به داود (ع) وحی کرد هر بنده‌ای از بندگانم به جای پناه بردن به دیگری با نیت خالص به من پناه آورد، از کارش جاره‌جویی می‌کنم، گرچه همه‌ی آسمان‌ها و زمین و هر چه در آن‌ها است، علیه او بخیزند. جوان می‌تواند آرمان‌های بزرگ داشته باشد، آرمان‌هایی که از نوع پروازند، از نوع رفت و صعود کردن، نه از نوع ماندن و در با تلاق زندگی دنیاگی فرو رفتند. از این رو، در این دوره نیاز شدیدتری به توکل و اعتماد بر خداوند حس می‌شود.

۵۹ امام سجاد (ع) این‌گونه با خدا مناجات می‌کند: «بارالهَا خوب می‌دانم هر کس لذت دوستی از را چشیده باشد، غیر تو را اختیار نکند و آن کس با تو انس گیرد، لحظه‌ای از تو روی گردن نشود، بارالهَا ای آرمان دل مشتاقان و ای نهایت آرزوی عاشقان ادوست داشتن را از خودت خواهان!»

۶۰ کسی که مال یتیمی را به ناحق تصاحب می‌کند، اگر باطن و چهره‌ی واقعی عمل او در همین دنیا برملاً شود، همگان خواهند دید که او در حال خوردن آتش است؛ اما در دنیا این آتش آشکار نمی‌شود و هنگامی که او وارد جهان آخرت می‌شود و پرده‌ها کنار می‌رود حقیقت و باطن عمل عیان می‌گردد و آتش از درون او زبانه می‌کشد. قرآن کریم در این باره می‌فرماید: «أَنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظَلَمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَ سَيِّصَلُونَ سعیراً؛ کسانی که می‌خورند اموال یتیمان را از روی ظلم جز این نیست که آتشی در شکم خود فرو می‌برند و به زودی در آتشی فروزان درآیند.»

۶۱ «اندیشه‌ی جبران» مربوط به نفس لواحه یعنی نفس سرزنش‌گر است که خداوند در قرآن کریم به آن سوگند خورده است و «مسئول سرنوشت خوش بودن» مربوط به قدرت اراده و اختیار انسان می‌باشد. آیه‌ی «إِنَّهَ هَدَنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَ إِمَّا كَفُورًا» با دومین آن‌ها یعنی با قدرت اختیار انسان ارتباط دارد.

۶۲ امام علی (ع) در یکی از دعاها خویش می‌فرماید: «اگر مصیبت‌ها بر آنان (متوکلان) فرو بارد، به تو پناه می‌آورند و روی به درگاه تو دارند، چون می‌دانند سرورشته‌ی کارها به دست توست.»

این‌که سرورشته‌ی کارها و ضرر یا نفع انسان به دست غیر خدا نیست و فقط به دست خداست در آیه‌ی «إِنَّ أَرَادَنِي اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرُّوْيٍّ أَوْ آرَادَنِي بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَاتُ رَحْمَتِهِ قُلْ حَسِيبِ اللَّهِ: اگر خدا خواهد که به من زیانی رسد، آیا آنان دور کننده‌ی گزند او هستند؟ یا اگر رحمتی برای من خواهد، آیا آنان بازدارنده‌ی رحمت او هستند؟ بگو خدا برای من کافی است.» ذکر شده است.

نکته: آیه‌ی ۲۱۶ سوره‌ی مبارکه‌ی بقره درباره‌ی چیزهایی است که خود انسان ممکن است به ضرر خود بداند، ولی به سود او باشد و یا برعکس، درست است که از این آیه نیز می‌توان برداشت کرد که سرورشته‌ی کارها در دست خداست، ولی این آیه ارتباطی با دور کردن گزندها و روی آوردن متوكلان به درگاه الهی هنگام مواجهه با مصائب ندارد (رد گزینه‌های (۱) و (۲)).

۵۰ سؤال گزینه‌ای را خواسته که نائب فاعل در آن یک اسم ظاهر است؛ یعنی ضمیر باز را ضمیر مستتر نیست.

نکته: وقتی نائب فاعل ظاهر است که به صورت یک اسم جدآگانه بعد از فعل مجھول بیاید.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) «يَعْرَفُونَ» فعل مجھول است؛ اما نائب فاعلش به صورت یک اسم جدآگانه بعدش نیامده است. (نائب فاعل، ضمیر باز «وا» است که به فعل چسبیده و به «المجرمون» برمی‌گردد.)

(۲) «تَسْتَخْرَجُ» فعل مجھول است؛ اما نائب فاعلش بعدش نیامده است. (نائب فاعل، ضمیر مستتر «هي» است که به «المياه» برمی‌گردد.)

(۳) «سَاعَدْنَا» فعل معلوم است. «تَقْتَلُ» فعل مجھول است اما نائب فاعلش بعدش نیامده است. (نائب فاعل، ضمیر مستتر «هي» است که به «السَّمَاءَ» برمی‌گردد.)

(۴) «تَنْفَقُ» فعل مجھول است و نائب فاعلش اسم ظاهر «أَمْوَالٌ» است که بعدش جدآگانه آمده است. دقت کنید که «على غير الفقراء» میان فعل مجھول و نائب فاعلش فاصله انداخته است.

دین و زندگی

۵۱ افراد زیرک، می‌دانند که برخی از هدف‌ها به گونه‌ای هستند که هدف‌های دیگر را نیز دربردارند و رسیدن به آن‌ها مساوی رسیدن به هدف‌های دیگر نیز هست. این افراد با انتخاب عبادت و بندگی خدا به عنوان هدف، با یک تیر چند نشان می‌زنند؛ هم از بهره‌های مادی استفاده می‌کنند و هم تمام کارهای دنیوی خود را برای رضای خدا انجام می‌دهند و سرای آخرت خویش را آبد می‌سازند. آیه‌ی شریفه‌ی «مَنْ كَانَ يَرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ...» به همین موضوع اشاره دارد.

۵۲ کافران گفتن: زندگی و حیاتی جز همین زندگی و حیات دنیاگی ما نیست؛ و قالوا ما هی لا حیائنا الدُّنْيَا.

۵۳ فرشتگان در طول زندگی انسان‌ها، همواره مراقب آن‌ها بوده‌اند و تمایی اعمال آن‌ها را ثبت و ضبط کرده‌اند. مراقبت، تگهبانی و محافظت دائمی (على الدَّوَام) فرشتگان بر انسان‌ها، پیام قابل برداشت از عبارت «وَ إِنَّ عَلِيَّمُ لَحَافِظِينَ» بی‌گمان برای شما نگهبانی هستند» است و به حضور فرشتگان به عنوان شاهدان و گواهان در مرحله‌ی دوم قیامت اشاره دارد.

۵۴ خداوند در آیات سوم و چهارم سوره‌ی قیامت، خطاب به کسانی که به انکار معاد می‌پردازند (انکارکنندگان معاد جسمانی)، می‌گوید: «نَهْ تَنْهَا استخوان‌های آن‌ها را به حالت اول درمی‌آوریم، بلکه سرانگشتان آن‌ها را نیز همان‌گونه که بوده، مجددًا خلق می‌کنیم.»

۵۵ حضرت علی (ع) در راه بازگشت از جنگ صفين به قبرستانی رسیدند، در این هنگام رو به قبورها (أهل قبور) کردند و فرمودند: «... ای آرمیدگان در خاک، ای اهل غربت و تنهایی، ای فرو rooftگان در وحشت، شما در رفتون بر ما پیشی گرفتید و ما از پی شما می‌آییم و به شما ملحق می‌شویم ...، شما چه خبری برای ما دارید؟»

۵۶ اگر هنگام گفتن تکبیر (الله اکبر گفتن) به بزرگی خداوند بر همه‌ی چیز توجه باشیم، به آن‌چه در مقابل خداوند قرار دارد، توجه نخواهیم کرد و اگر عبارت «إِلَهِنَا الصَّرَاطُ الْمُسْتَقِيمُ» را صادقانه از خداوند بخواهیم، به راه‌های انحرافی دل نخواهیم بست.

۷۱ ۳ «تغییر در ساختار زمین و آسمان‌ها» اشاره به مرحله‌ی اول قیامت دارد ولی دیگر گزینه‌ها مربوط به مرحله‌ی دوم قیامت است که انسان‌ها آمده‌ی دریافت پاداش و کیفر می‌شوند.

۷۲ ۱ اولین گام برای حرکت انسان در مسیر رستگاری، شناخت انسان است؛ یعنی شناخت سرمایه‌ها، توانایی‌ها و استعدادهای او و همچنین شناخت موانع حرکت انسان در مسیر عبودیت. هدف و مسیر حرکت هر کس با توانایی‌ها و سرمایه‌هایش هماهنگی دارد.

۷۳ ۱ سرنوشت ابدی انسان‌ها براساس رفتار آنان در دنیا تعیین می‌شود و اولین گام در مسیر بندگی و اطاعت خدا و همچنین برای ثابت‌قدم ماندن در این راه، «تصمیم و عزم برای حرکت» است.

۷۴ ۲ از آن جایی که ثبات هویت و خود ما ناشی از ثبات اندام‌های ما نیست، لذا از دست دادن قسمت‌هایی از بدن به معنای کم شدن هویت و «من» انسان نیست و توانایی انتخاب و تصمیم‌گیری مربوط به بعد روحانی یا مجرد انسان است.

۷۵ ۱ بندگی است که باعث می‌شود انسان شایسته‌ی دریافت لطف و رحمت ویژه‌ی خداوند شود و به زندگی سعادتمدانه در دنیا و آخرت برسد. معنای عام این موضوع را می‌توان با تعبیر «زندگی به خاطر خدا» در آیه‌ی شریقه‌ی «قل إِنَّ صَلَاتِي وَ نُشْكِنَى وَ مَحْيَايَ وَ مَمَاتِي لِلَّهِ وَ بَطِّ الْعَالَمِينَ» جست‌وجو نمود.

زبان انگلیسی

۷۶ ۲ نمی‌توانم به خاطر بی‌اورم آقای براون دیروز در مورد تکالیفمان چه [چیزی] گفت. درست گوش ندادم چون که شارت در همان زمان با من صحبت می‌کرد.

توضیح: در صورتی‌که دو عمل در گذشته به صورت همزمان انجام شده باشند، برای اشاره به عمل طولانی‌تر از زمان گذشته‌ی استمراری (در این مورد "was talking") و برای اشاره به عمل کوتاه‌تر از زمان گذشته‌ی ساده (در این مورد "didn't listen") استفاده می‌شود.

دقت کنید: طبق مفهوم جمله، در جای خالی اول فعل را به صورت منفی و در جای خالی دوم فعل را به صورت مثبت نیاز داریم.

A: «می‌دانید، افراد زیادی آن کتاب را خوانده‌اند.»

B: «بله، درست است؛ ولی حتی افراد بیش‌تری فیلم [آن] را دیده‌اند.» توضیح: با توجه به وجود مفهوم مقایسه در جای خالی، در این مورد به صفت تفضیلی نیاز داریم.

دقت کنید: به دلیل عدم ذکر طرف دوم مقایسه پس از جای خالی، در این مورد مجاز نیستیم از "than" استفاده کنیم.

۷۸ ۱ افاد بسیاری فکر می‌کنند که چون دایناسورها چندین میلیون سال قبل منقرض شدند، ممکن است هرگز ندانیم برای آن‌ها چه اتفاقی افتاد.

توضیح: برای بیان احتمال در زمان حال و آینده از "may" یا "might" استفاده می‌شود.

۶۳ ۳ قرآن دلایل و شواهد زیادی می‌آورد تا نشان دهد معاد امری ممکن و شدنی است و خداوند بر انجام آن توانا است (قدرت الهی)، مانند این آیه‌ی شریقه‌ی که مربوط به نظام مرگ و زندگی در طبیعت است: «خداست که بادها را می‌فرستد تا ابر را برانگیزند. سپس آن ابر را به سوی سرزمین مرده برانیم و آن زمین مرده را بدان [وسیله] پس از مرگش زندگی بخشیدیم زنده شدن قیامت نیز چنین است.»

توجه: حکمت الهی از دلایل ضرورت معاد است (نه امکان معاد) و آیه‌ی شریقه‌ی «آیا گمان کردید که شما را بیهوده خلق کردیم ...» به آن اشاره دارد.

۶۴ ۳ اگر رفتن شخص مسافر بیش از ۴ فرسخ و مجموعه‌ی رفت و برگشت او بیش‌تر از ۸ فرسخ باشد و بخواهد کمتر از ده روز در جایی که سفر کرده بماند، باید نماز را شکسته بخواند و روزه هم نگیرد.

۶۵ ۲ عشق به خدا چون اکسیری است که مرده را حیات می‌بخشد و زندگی حقیقی به وی عطا می‌کند. این همه تحول به این دلیل است که قلب انسان جایگاه خداست و جز با خدا آرام و قرار نمی‌یابد. امام صادق (ع) می‌فرماید: «قلب انسان حرم خداست؛ ...؛ از همین رو قرآن کریم یکی از ویژگی‌های مؤمنان را، دوستی و محبت شدید آنان نسبت به خدا می‌داند: «وَ الَّذِينَ آتَنَا أَشَدَّ حَبَّاً لِّهِ: اما کسانی که ایمان آورده‌اند به خدا محبت بیش‌تری دارند.»

۶۶ ۱ قرآن یکی از انگیزه‌های انکار معاد را نشناختن قدرت خدا معرفی می‌کند و دلایل و شواهد زیادی می‌آورد تا نشان دهد معاد امری ممکن و شدنی است. یکی از این شواهد، داستان عزیر نبی (ع) است. وقتی عزیر (ع) زنده شدن الاغ خود را با وجود گذشت صد سال از مرگش دید، گفت: «می‌دانم که خدا بر هر کاری توانا است.»

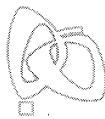
۶۷ ۲ موارد (الف) و (ج) صحیح هستند؛ ولی مورد (ب) اشاره به گفت‌وگوی گناهکاران با خداوند در عالم بزرخ دارد، نه رستاخیز و در مورد (د) اشاره به ضرورت معاد در پرتو عدل الهی دارد، نه قدرت الهی.

۶۸ ۲ پاسخ قطعی خداوند به درخواست بارگشت گناهکاران، این است که «آیا در دنیا به اندازه‌ی کافی به شما عمر ندادیم تا هر کس می‌خواست به راه راست آید؟ ما می‌دانیم اگر به دنیا بازگردید، همان راه گذشته را پیش می‌گیرید.» و پاداش و کیفر انسان‌ها در روز قیامت براساس تجسم خود اعمال یعنی صورت حقیقی اعمال است.

دقت کنید: جمله‌ی «مگر پیامبران الهی بر شما دلایل روشنی نیاورندند؟» سخن فرشتگان خطاب به دوزخیان است.

۶۹ ۴ حفظ دامان خود از گناه، وظیفه‌ی هر مرد و زنی است. یکی از یاران امام صادق می‌گوید از ایشان پرسیدم: آیا ساعد زن از قسمت‌هایی است که باید از نامحرم پوشیده شود؟ فرمود: «بلی، آن چه زیر روسربی قرار می‌گیرد نیاید آشکار شود. همچنین از مچ به بالا باید پوشیده شود.» با توجه به مطالب گفته شده دیدن ساعد زن جایز نیست.

۷۰ ۲ چگونگی و نوع پوشش، تا حدود زیادی تابع آداب و رسوم ملت‌ها و اقوام است. اسلام نیز، این تنوع و گوناگونی را پذیرفته است. عبارت قرآنی «ذلک آدنی آن یعْرَفَ فَلَا يُؤْذِنَ» علت حجاب را که همان شناخته شدن به عفاف و پاکی و مورد اذیت و آزار واقع نشدن است، مطرح می‌کند. توجه: آداب و رسوم ملت‌ها و اقوام عامتر از دین و آیین است.

- ۸۶** ۲ این [موضوع] شناخته شده است که باکتری‌های آنتراکس می‌توانند برای دهه‌ها در خاک یا سایر محیط‌های مساعد زندگی کنند.
 ۱) راضی، خشنود
 ۲) مهمنان‌نواز؛ مساعد، مناسب
 ۳) بی‌قاعدۀ
 ۴) اتصالی، رابط

- ۸۷** ۳ الیوت گفت که تنها آن‌هایی که خطر رفتن به [جاهای] خیلی دور را قبول می‌کنند، شاید بتوانند بی بربرد شخص می‌تواند تا چه حد پیش برود.
 ۱) در سطح محل / منطقه
 ۲) اخیراً، به تازگی
 ۳) احتمالاً، شاید
 ۴) به طور عمومی

بیش‌تر حیوانات به پناهگاه و مکانی برای پرورش بجهه‌ایشان نیاز دارند. یک لانه در یک درخت یا سوراخی در زیر زمین از یک حیوان در مقابل شکارچیان و دمای های شدید محافظت می‌کند. بسیاری از موجودات از جمله پرندگان و سنجاب‌ها لانه سازی می‌کنند. برخی موجودات لانه‌های پیچیده‌ای می‌باشند. موش خرم، لانه‌ای به شکل توب در میان ساقه‌های [گیاه] ذرت می‌سازد، جایی که استراحت می‌کند و می‌خوابد. حیوانات دیگر از جمله پرندگان، فقط لانه‌ای را در طی (در خلال) فصل تولیدمثل (تخم‌گذاری) می‌سازند که در آن تخم می‌گذارند یا [در مورد پستانداران] کودکان زنده را به دنیا می‌آورند. آن‌ها لانه را با خزه، چمن، خز یا پر می‌بوشانند تا آن را گرم و خشک نگه دارند. خرگوش‌ها و روباه‌ها، سوراخ‌ها یا تونل‌هایی را در زمین حفر می‌کنند؛ لاک پشت صحرابی سوراخی را [در زمین] حفر می‌کند تا در آن خود را از [شدت] آفتاب ظهر پنهان کند.

۸۸

- ۱) در نظر گرفتن؛ لاحظ کردن
 ۲) شامل ... بودن، دربر داشتن
 ۳) محافظت کردن از، نگهداری کردن از
 ۴) افزایش دادن؛ افزایش یافتن

۸۹

- ۱) دم، درجه‌ی حرارت
 ۲) مقایسه؛ سنجش
 ۳) خلق؛ ایجاد

- ۹۰** توضیح: با توجه به این‌که در این جمله ضمیر موصولی برای اشاره به محل و مکان انجام فعل مورد استفاده قرار گرفته است، در گزینه‌ی صحیح به "where" نیاز داریم. البته در این مورد به جای "where" از "in which" نیز می‌توانستیم استفاده کنیم که در بین گزینه‌ها آن را نداریم.
دقت کنید: "it" در گزینه‌های (۲) و (۴) نقش ضمیر فاعلی را دارد و همان‌طور که می‌دانید، در زبان انگلیسی فاعل پیش از فعل (در این مورد "rests" و "sleeps") قرار می‌گیرد.

۹۱

- ۱) علاوه بر
 ۲) (در) طی، در طول
 ۳) در کنار

- ۹۲** توضیح: یکی از کاربردهای مصدر با "to" که در این تست نیز مدنظر است، هدف و مقصد از انجام فعل است.

دقت کنید: ضمیر قرارگرفته در انتهای جمله در جایگاه مفعول جمله به کار رفته است، ولی چون که مفعول از نظر شخص به فاعل این بند جمله (we) اشاره ندارد، در جای خالی به ضمیر مفعولی (در این مورد "them" "ニヤز است، نه ضمیر انعکاسی (themselves).

۷۹

A: «امروز عصر قصد دارم تعدادی از دوستان [خودم] را در کافه‌ی آن طرف خیابان ببینم. تمایل داری [با من] ببایی؟»
 B: «نه، منونا! برادرم به شهر [ما] می‌آید و ساعت ۷ او را از فروگاه برمی‌دارم.»

توضیح: کاربرد زمان آینده در مورد افعالی که قرار است در آینده انجام شود کلی است و در نتیجه در این مورد می‌توانیم از زمان آینده‌ی ساده استفاده کنیم.

دقت کنید: حرف اضافه‌ی مناسب برای ساعت روز (مانند "7 o'clock" در این تست)، "at" است، نه "in".

۸۰ ۳ امروزه هزاران حیوان و گیاه زنده وجود دارد که هیچ تفاوتی با شکلی که در سوابق فیزیکی به نظر می‌رسد، ندارند.

- ۱) منظم؛ قاعده‌مند
 ۲) حقیقی، واقعی
 ۳) زنده، در قید حیات
 ۴) طبیعی؛ ذاتی

۸۱ ۲ نبود برق، دارو، غذا و آب در هفته‌های پس از زمین‌لرزه جان انسان‌های بسیار بیش‌تری را خواهد گرفت.

- ۱) اساس، پایه؛ مبنای
 ۲) دارو؛ پزشکی
 ۳) موقعیت؛ شرایط
 ۴) اقدام؛ کار

۸۲ ۱ نمی‌خواستیم خیلی زیاد حمله کنیم چون که از دست دادن توپ و اجازه دادن به تیم دیگر برای گل زدن دیوانگی بود.

- ۱) حمله کردن (به)، هجوم بردن (به)
 ۲) تمرين کردن
 ۳) مبادله کردن؛ تعویض کردن
 ۴) حمل کردن، بردن؛ (به) همراه داشتن

۸۳ ۴ سیک زندگی سالم و ورزش منظم، سیستم ایمنی را تقویت و به پیشگیری از بیماری‌های خطرناک کمک خواهد کرد.

- ۱) ذهنی؛ روحی
 ۲) اضافی، بیش‌تر
 ۳) جسمانی؛ فیزیکی
 ۴) سالم؛ تندرنست

۸۴ ۱ دولت مصمم است به منظور حمایت کردن از تولیدکنندگان داخلی، تعداد خودروهای وارداتی از چین را محدود کند.

- ۱) داخلی؛ خانوادگی
 ۲) آشنا، شناخته شده
 ۳) خارجی؛ بیگانه
 ۴) احتمالی، محتمل

۸۵ ۲ اگر آن‌چه را که انجام می‌دهید دوست داشته باشید و برای آن عشق داشته باشید، احتمال موفقیت داشتن شما در آن چیز خیلی بیش‌تر است.

- ۱) تأکید، تکیه؛ اصرار
 ۲) موفقیت، پیروزی
 ۳) اقدام؛ کار
 ۴) کارکرد، عملکرد

- ۹۶ ۴ با قضاوت توسط نتیجهٔ تحقیق، بسیاری از زنان به قهوهٔ فوری علاوه‌مند نبودند چون‌که ..... .
- (۱) آن‌ها به تبلیغات اعتماد نداشتند
  - (۲) قهوهٔ فوری برای سلیقهٔ آن‌ها مناسب نبود
  - (۳) آن‌ها می‌خواستند نشان دهندهٔ باهوش هستند
  - (۴) آن‌ها در مورد استفاده از قهوهٔ فوری احساس خجالت داشتند

یک دشمن جدید سنت‌های ژاپنی را تهدید می‌کند: اوقات فراغت. دولت به عنوان بخشی از تلاش خود برای افزایش واردات، سعی می‌کند تا مورد را ملزم کند که کمتر کار کند و بیشتر [ابول] خرج کنند. کارگران [[از این رویکرد]] منزجر هستند. آمار و ارقام، پیش‌داوری غربی را که [می‌گوید] ژاپنی‌ها تمام‌آکار می‌کنند و تفریح نمی‌کنند، تأیید می‌کند. دولت در تلاش به منظور وادار کردن کارگران به دور شدن از میزها و دستگاه‌های (ماشین‌آلات) خودشان در ماه آوریل گذشته اظهار داشت که [ساعت کاری] این کشور باید از ۲۱۰ ساعت میانگین کار سالانه به ۱۸۹۹ ساعت و هفت‌ساعت [کاری] پنج روزه کاهش یابد. با آغاز [ماه] فوریه بانک‌ها و بازارهای سهام شنبه‌ها تعطیل خواهند بود، و کارکنان خدمات شهری مجبور خواهند شد تا از محل‌های کارشان دو [روز] شنبه در [هر] ماه خارج شوند. دولت امیدوار است که دیگران [نیز] از آن روابه پیروی کنند. اما مقداری تشویق مورد نیاز خواهد بود. شرکت‌های کوچک در مورد این [موضوع] بسیار عصبانی هستند و می‌ترسند رقبایان [[آن‌ها]] ساعات [کاری] خود را کاهش نهند. اتحادیه‌ها [نیز از این قانون] بیشتر خرسند نیستند؛ آن‌ها حتی در روزنامه‌ها آگهی داده‌اند [و] در مقابل فشار خارجی که اوقات فراغت را بر آن‌ها تحمیل می‌کند، در مورد دلیل خودشان بحث کرده‌اند. آن‌ها می‌گویند که ساعات [کاری] کوتاه‌تر، [به معنی] کاهش حقوق پنهان است. صاحبان صنایع که هیچ مخالفتی با برنامه‌های دولت ندارند، اقرار می‌کنند که ساعات [کاری] کوتاه‌تر به آن‌ها کمک خواهد کرد تا هزینه‌ها را کاهش دهند. [همچنین] جوانان ژاپنی که فرض می‌شود برخلاف پدر و مادرهای سخت‌کوش (زمختکش) خودشان عمل کنند، نیز هیچ نشانه‌ای از خواستن زمان تعطیلی را بروز نمی‌دهند. اما برخلاف کارگران مسن‌تر، آن‌ها در زمان فراغتشان پول خرج می‌کنند. آن‌ها [که] با تمایل تلویزیون راضی (خرسند) نمی‌شوند، لباس‌های مبدل می‌پوشند، در کافه‌ها می‌نشینند، به کنسرت‌های پاپ می‌رond و به طور کلی رونق (پیشرفت) صنعت اوقات فراغت را به جریان می‌اندازن. در حال حاضر که آن‌ها می‌دانند چگونه مصرف کنند، ممکن است [جهان] غرب بتواند به آن‌ها، آرامش و لذت بردن [[از زندگی]] خودشان را نیز آموخت دهد.

- ۹۷ ۲ هدف ملزم کردن ژاپنی‌ها به داشتن اوقات فراغت بیشتر این است که ..... .
- (۱) دولت می‌خواهد دلواپسی بیش‌تری را برای سلامت افراد نشان دهد
  - (۲) دولت نیاز دارد تا کالاهای بیش‌تری را از خارج بگیرد (وارد کند)
  - (۳) ژاپنی‌ها خیلی زیاد کار کرده‌اند
  - (۴) ژاپنی‌ها امیدوارند تا پیش‌داوری غربی را تغییر دهند
- ۹۸ ۲ گروهی از افراد که از نظام ساعت [کاری] کوتاه‌تر در ژاپن استقبال می‌کنند ..... هستند.
- (۱) شرکت‌های کوچک
  - (۲) صاحبان صنایع
  - (۳) اتحادیه‌ها
  - (۴) نسل جوان‌تر

تولیدکنندگان قهوهٔ فوری محصول خود را با وجود مزایای مشهود محصولشان، با مخالفت شدیدی در بازار مواجه دیدند. علاوه بر این، هزینه‌ی تبلیغات برای قهوهٔ فوری بسیار بیش تراز آن [هزینه] برای قهوهٔ معمولی بود. تلاش‌هایی برای یافتن علت مخالفت ظاهراً غیرمنطقی مصرف‌کنندگان (مشتریان) با این محصول صورت گرفت. دلیل ارائه شده توسط بیش ترا فراد دوست نداشتند طعم [آن] بود. تولیدکنندگان تردید داشتند که ممکن است دلایل عمیق تری (جدی‌تری) وجود داشته باشد.

این [موضوع] توسط یکی از مطالعات کلاسیک تحقیقات انجیزشی تأیید شد، یک [بژوهش که] اغلب در این تجارت مورد استناد قرار می‌گیرد. می‌سون هیر از دانشگاه کالیفرنیا دو لیست خرید ساخت (تهیه کرد) که جز در یک مورد، یکسان بودند. شش مورد مشترک برای هر دو لیست [خرید] وجود داشت: همبرگر، هویج، نان، بیکنیگ پودر، کنسرو هلو و سیب‌زمینی، با برندها و مقادیر مشخص شده. هفتمین مورد در پنجمین جایگاه (پنجمین مورد) در هر دو لیست [خرید] ۱۱b «قوهٔ خانگی ماسکول» در یک لیست [خرید] و «قوهٔ فوری نسکافه» در [لیست خرید] دیگر بود.

یک لیست [خرید] به هر یک [از زن‌ها] در یک گروه با پنجاه زن، و لیست [خرید] دیگر به آن‌ها (افراد) در گروهی دیگر با همان اندازه داده شد. از زنان خواسته شد تا لیست‌های [خرید] خود را مطالعه کنند و سپس تا جایی که می‌توانند نوع زنی (شخصیت و ویژگی‌های رفتاری)، که آن لیست خرید را تهیه خواهد کرد، توصیف کنند. نزدیک نیمی از آن‌هایی که لیست [خرید] حاوی قهوهٔ فوری را دریافت کرده بودند، یک زن خانه‌دار که تبلیغ را در گروه دیگر، زن خانه‌داری را که قهوهٔ معمولی را در لیستش گنجانده بود، تبلیغ توصیف کرد؛ فقط شش [نفر] از آن گروه اظهار کردند که او یک برنامه‌ریز ضعیف بود. هشت زن احساس می‌کردند که مصرف‌کننده‌ی قهوهٔ فوری احتمالاً همسر خوبی نبود! هیچ‌کس در گروه دیگر چنین نتیجه‌گیری‌ای را درباره‌ی زن خانه‌داری که قصد خرید قهوهٔ معمولی را داشت، انجام نداد.

۹۳ ۴ در این مطالعه، قرار بود زنان نظراتشان را در مورد ..... ارائه کنند.

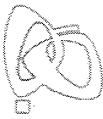
- (۱) [این‌که] کدام [یک] بهتر است، قهوهٔ فوری یا قهوهٔ معمولی
- (۲) نگرش زنان نسبت به خرد
- (۳) ضرورت ایجاد کردن چنین لیست خریدی
- (۴) شخصیت زنی که چنین لیست [خریدی] را تهیه خواهد کرد

۹۴ ۳ کلمه‌ی "identical" ("مثل هم، همانند، یکسان) در پارagraf دوم نزدیک‌ترین معنی را به "similar" دارد.

- (۱) بیگانه، بی‌همتا
- (۲) شخصی، فردی
- (۳) شبیه، مشابه
- (۴) اختصاصی، وقفشده

۹۵ ۳ نتیجه‌ی این تحقیق نشان داد که ..... .

- (۱) زنانی که از قهوهٔ معمولی استفاده می‌کردند برنامه‌ریزان خوبی بودند
- (۲) بیش ترا زنان مورد تحقیق در استدلال خوب بودند
- (۳) بسیاری از زنان باور داشتند که همسرانی که از قهوهٔ فوری استفاده می‌کردند، تبلیغ بودند
- (۴) زنان خانه‌داری که از قهوهٔ فوری استفاده می‌کردند، تبلیغ بودند

۲ ۱۰۷

$$\begin{aligned} \frac{3}{x+4} + A &= \frac{7x+4}{x^2+4x} \Rightarrow A = \frac{7x+4}{x(x+4)} - \frac{3}{x+4} \\ \Rightarrow A &= \frac{7x+4-3x}{x(x+4)} = \frac{4x+4}{x(x+4)} = \frac{4x+4}{x^2+4x} \end{aligned}$$

۲ ۱۰۸ ابتدا سمت چپ تساوی را ساده کرده و به یک کسر تبدیل می‌کنیم:

$$\begin{aligned} \frac{A(x+1)+B(x-1)}{(x-1)(x+1)} &= \frac{Ax+A+Bx-B}{(x-1)(x+1)} \\ &= \frac{x(A+B)+A-B}{(x-1)(x+1)} = \frac{\Delta x-1}{(x-1)(x+1)} \quad \text{مخرجها یکسانند پس صورت‌ها} \\ &\Rightarrow x(A+B) + \boxed{A-B = \Delta x - 1} \Rightarrow \begin{cases} A+B=5 \\ A-B=-1 \end{cases} \\ &\quad 2A=4 \Rightarrow A=2 \end{aligned}$$

$$A+B=5 \rightarrow 2+B=5 \Rightarrow B=3 \Rightarrow AB=2 \times 3=6$$

۴ ۱۰۹ چون توان عبارت 2^n است، بنابراین بسط این عبارت متناظر با سطر بیست و یکم مثلث خیام است (ضرایب بسط، همان اعداد سطر بیست و یکم هستند).

نکته: در حالت کلی ضرایب بسط $(a \pm b)^n$ برابر با اعداد سطر $(n+1)$ آم مثلث خیام است.

۳ ۱۱۰ دو عدد طبیعی متولی را به صورت $x+1$ و x در نظر می‌گیریم، که x عدد کوچکتر است:

$$x(x+1)=\Delta x+32 \Rightarrow x^2+x-\Delta x-32=0$$

$$\Rightarrow x^2-4x-32=0 \Rightarrow (x+4)(x-8)=0$$

$$\begin{cases} x+4=0 \Rightarrow x=-4 \\ x-8=0 \Rightarrow x=8 \end{cases} \Rightarrow x+1=9$$

و مجموع این دو عدد $8+9=17$ است.

۴ ۱۱۱

$$y=x^2-2x+m \Rightarrow \begin{cases} a=1 \\ b=-2 \\ c=m \end{cases}$$

$$S(\text{نقطه رأس}) \left\{ \begin{array}{l} x=\frac{-b}{2a}=\frac{-(-2)}{2(1)}=\frac{2}{2}=1 \\ y=-4 \Rightarrow (1)^2-2(1)+m=-4 \Rightarrow 1-2+m=-4 \end{array} \right. \Rightarrow m=-4+1 \Rightarrow m=-3 \Rightarrow y=x^2-2x-3$$

برای نشان دادن نقاط تلاقی سهمی با محورهای مختصات داریم:
الف) تلاقی با محور y ها:

$$\xrightarrow{x=0} y=(0)^2-2(0)-3 \Rightarrow y=-3 \Rightarrow A(0, -3)$$

پس سهمی محور y ها را در یک نقطه قطع می‌کند.

ب) تلاقی با محور x ها:

$$\xrightarrow{y=0} x^2-2x-3=0 \Rightarrow \Delta=(-2)^2-4(1)(-3)=4+12=16 > 0$$

چون Δ مثبت است، پس سهمی محور x ها را در دو نقطه قطع می‌کند.

پس در نهایت سهمی محورهای مختصات را در ۳ نقطه قطع می‌کند.

۳ ۱۱۲ اتحادیهای فکر می‌کنند که .....

۱) هرچه آن‌ها ساعت کوتاه‌تری را کار کنند، می‌توانند حقوق بیشتری داشته باشند

۲) هرچه آن‌ها بیشتر کار کنند از اوقات فراغت کمتری می‌توانند بهره‌مند شوند

۳) هرچه آن‌ها ساعت کوتاه‌تری را کار کنند، حقوق کمتری خواهند داشت

۴) هرچه دولت به آن‌ها فشار بیشتری بیاورد، آن‌ها کمتر شاد خواهند بود

۵) بهترین عنوان برای این متن می‌تواند ..... باشد.

۱) اوه نه! دوباره شنبه نه!

۲) اوقات فراغت: بزرگ‌ترین تهدید!

۳) در حالی که جوان هستید لذت ببرید!

۴) کار کمتر و اوقات فراغت بیشتر!

$$\frac{x^2-3x+A}{16} = \frac{(x-a)^2}{\boxed{4}} \quad \text{جذر}$$

$$2\left(\frac{x}{4}\right)(a) = 3x \Rightarrow \frac{a}{2} = 3 \Rightarrow a = 6$$

پس اتحاد مربع دوجمله‌ای به صورت $(x-6)^2$ بوده است و در نتیجه:

$$\left(\frac{x}{4}-6\right)^2 = \frac{x^2}{16}-3x+36 \Rightarrow A=36$$

۱ ۱۱۳ طوفین تساوی داده شده را به توان ۲ می‌رسانیم:

$$x+\frac{1}{x}=3 \Rightarrow \left(x+\frac{1}{x}\right)^2=(3)^2 \Rightarrow (x)^2+2(x)\left(\frac{1}{x}\right)+\left(\frac{1}{x}\right)^2=9$$

$$\Rightarrow x^2+2+\frac{1}{x^2}=9 \Rightarrow x^2+\frac{1}{x^2}=9-2=7$$

$$x^2+y^2=(x+y)^2-2xy(x+y)$$

$$x^2+y^2=(9)^2-2(20)(9)=81-40=41$$

برای تجزیه‌ی عبارت با استفاده از اتحاد مزدوج داریم:

$$x^4-(x-2)^2=(x^2-(x-2))(x^2+(x-2))$$

$$=(x^2-x+2)(x^2+x-2)=(x^2-x+2)(x+2)(x-1)$$

چون عبارت x^2+x-2 در بین عوامل تجزیه وجود دارد، پس بر $x+2$ بخش پذیر است.

۳ ۱۱۴

$$x^4+4x^2-5 \underset{\text{اتحاد جمله‌مشترک}}{=} (x^2+5)(x^2-1)$$

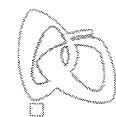
$$=(x^2+5)(x-1)(x+1)$$

عبارت x^2+1 در بین عوامل تجزیه وجود ندارد.

۳ ۱۱۵

$$\frac{9x^3+x-3x^3-3}{3x^2-1} \quad \text{فاکتورگیری} \quad \frac{3(3x^2-1)-x(3x^2-1)}{3x^2-1}$$

$$\frac{(3x^2-1)(3x-1)}{3x^2-1} = 3-x$$

۱۱۹ ۴ رتبه‌های افراد شرکت‌کننده ← کیفی ترتیبی

سرعت اتومبیل‌ها ← کیفی نسبتی

در مورد سرعت اتومبیل‌ها می‌توان گفت سرعت این اتومبیل ۲ برابر سرعت اتومبیل قبلی است، بنابراین مقیاس آن نسبتی است.

۱۲۰ ۴

$$\bar{x} = \frac{6+3+1+x+2+y}{6} = \frac{19+x}{6}$$

$$\Rightarrow 19+x=30 \Rightarrow x=30-19=11$$

برای یافتن میانه، داده‌ها را مرتب می‌کنیم:

۱, ۲, ۳, ۶, ۷, ۱۱

$$\downarrow$$

$$\frac{3+6}{2} = \frac{9}{2} = 4.5$$

و در نهایت:

$$= 5 - 4.5 = 0.5$$

۱ ۱۲۱ داده‌ها را مرتب می‌کنیم:

۴۷, ۴۸, ۴۹, ۵۲, ۵۷, ۶۲, ۶۸, ۶۹

$$\downarrow$$

$$=\frac{52+57}{2}=54.5$$

حال تأثیر اضافه شدن اعداد گزینه‌ی (۱) روی میانه را بررسی می‌کنیم:

$$1) \frac{51, 55}{47, 48, 49, 51, 53, 55, 57, 62, 68, 69} \rightarrow 47, 48, 49, 51, 53, 55, 57, 62, 68, 69$$

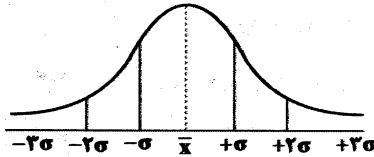
$$\Rightarrow \frac{52+55}{2} = 53.5 = \text{میانه} \rightarrow$$

با اضافه شدن ۵۱ و ۵۵ به داده‌ها میانه، ۱ واحد کاهش یافت.

بررسی گزینه‌های دیگر با خودتان

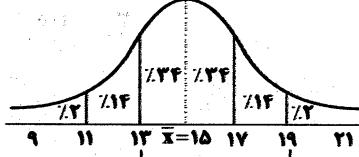
۱۲۲ ۳ می‌دانیم منحنی نرمال (خم بهنجار) در حالت کلی به صورت:

زیر است:

حال در این سؤال با توجه به اطلاعات مسئله داریم:

$$\bar{x} = 15, \sigma^2 = 4 \Rightarrow \sqrt{4} = 2$$

با توجه به این که انحراف معیار $\sigma = 2$ است، پس:فاصله‌ی ۱۹-۱۳ شامل $13-19 = 6$ داده‌است.

۲ ۱۲۳

$$4, 5, 6, 6, 7, 8 \Rightarrow \bar{x} = \frac{4+5+6+6+7+8}{6} = \frac{42}{6} = 7$$

$$\sigma^2 = \frac{(4-7)^2 + (5-7)^2 + (6-7)^2 + (6-7)^2 + (7-7)^2 + (8-7)^2}{6}$$

$$= \frac{4+1+1+1+4}{6} = \frac{10}{6} = 1.666 \Rightarrow \sigma = \sqrt{1.666} \approx 1.29$$

$$y = x^2 + 2x + 8 \xrightarrow{\text{دو معادله را مساوی}} 2x^2 - 2x + 3 = x^2 + 2x + 8$$

$$y = 2x^2 - 2x + 3 \quad \text{هم قرار می‌دهیم.}$$

$$2x^2 - 2x + 3 - x^2 - 2x - 8 = 0 \Rightarrow x^2 - 4x - 5 = 0$$

$$\Rightarrow (x+1)(x-5) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x+1=0 \Rightarrow x=-1 \\ x-5=0 \Rightarrow x=5 \end{cases}$$

طول نقاط تلاقی ۱ و ۵ است و مجموع آن‌ها برابر است با:

$$\frac{x^2 + 30 - x^2 - 5x - 5}{x-5} = 0 \Rightarrow \frac{-5x + 25}{x-5} = 0$$

$$\Rightarrow -5x + 25 = 0 \Rightarrow -5x = -25 \Rightarrow x = \frac{-25}{-5} = 5$$

جواب $x = 5$ غیرقابل قبول است، زیرا مخرج را صفر می‌کند. پس این معادله ریشه تدارد.

نقطه‌ی سریع‌تر جایست که سود برابر صفر می‌گردد، پس:

$$-\frac{x^2}{10} + 4x - 30 = 0$$

$$\Rightarrow \Delta = (f)^2 - 4(-\frac{1}{10})(-30) = 16 - 12 = 4$$

$$x_1, x_2 = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{-4 \pm \sqrt{4}}{2(-\frac{1}{10})} = \frac{-4 \pm 2}{-\frac{1}{5}} \xrightarrow{\text{دور در دور نزدیک}}$$

$$\Rightarrow x_1, x_2 = \frac{-\Delta(-4 \pm 2)}{1} = 20 \pm (-10) \Rightarrow \begin{cases} x_1 = 20 + (-10) = 10 \\ x_2 = 20 + 10 = 30 \end{cases}$$

يعني با توليد ۱۰ واحد کالا، سود، برابر صفر است که همان نقطه‌ی سریع‌تر است.

$$\{(1, 2m), (1, 2), (-1, m-1), (2, -4)\}$$

$$2m = m - 1 \Rightarrow 2m - m = -1 \Rightarrow m = -1$$

۳ ۱۱۶

$$f(x) = \sqrt{x^2 - 4x + 10} \Rightarrow f(2 - \sqrt{3}) = \sqrt{(2 - \sqrt{3})^2 - 4(2 - \sqrt{3}) + 10} = \sqrt{4 - 4\sqrt{3} + 3 - 8 + 4\sqrt{3} + 10} = \sqrt{9} = 3$$

$$f(2) = 3 \Rightarrow (2, 3) \Rightarrow m = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} = \frac{4 - 3}{3 - 2} = 1$$

$$f(3) = 4 \Rightarrow (3, 4) \Rightarrow m = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} = \frac{4 - 3}{3 - 2} = 1$$

$$y = mx + n \xrightarrow{x=2, y=3} 3 = (1)(2) + n \Rightarrow 3 - 2 = n \Rightarrow n = 1$$

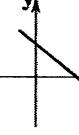
$$y = mx + n \xrightarrow{m=1, n=1} y = x + 1$$

$$\xrightarrow{y=f(x)} f(x) = x + 1 \Rightarrow f(4) = 4 + 1 = 5$$

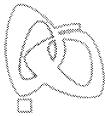
۳ ۱۱۷

$$2x + 5y = 3 \Rightarrow 5y = -2x + 3 \xrightarrow{\div 5} y = -\frac{2}{5}x + \frac{3}{5}$$

این خط دارای شیب منفی و عرض از مبدأ مثبت است و نمودار کلی این گونه

خطوط، به صورت $y = mx + b$ می‌شود از ناحیه‌ی

سوم عبور نمی‌کند.

۱۲۳ در این استدلال از قیاس استثنایی به شکل نادرست استفاده شده است و نتیجه‌ی به دست آمده قطعی نیست، پس روش استدلال نادرست است و این استدلال یک مغالطه است و نتیجه‌ی به دست آمده ممکن است، درست باشد.

۱۲۴ صحیح آن به صورت $\frac{1}{2}x < x^2 + 4$ است.

۱۲۵

$$\sim(\sim p \wedge q) \equiv \sim(\sim p) \vee \sim q \equiv p \vee \sim q \equiv \sim q \vee p$$

۱۲۶ میزان افزایش برابر $5 - 2 = 3$ دندان بوده است که درصد افزایش را نشان می‌دهد. بنابراین شاخص پوسیدگی دندان $150 = 150 \times 100 = 15\%$ درصد افزایش یافته است.

۱۲۷ **۱** این خانواده، حداقل باید $4 \times 80000 = 320000$ تومان درآمد داشته باشد تا زیر خط فقر نباشد. از آن جا که $280000 - 280000 = 40000$ تومان بارانه به این خانواده تعلق بگیرد و چون ۴ نفر هستند، به هر نفر $= 100000 / 4 = 25000$ تومان باید بارانه تعلق بگیرد.

۱۲۸

$$\text{جمعیت بیکار} = \frac{80}{320+80} = \frac{80}{400} = \frac{1}{5} = \frac{20}{100} = 20\% \quad \text{جمعیت فعل}$$

$$g(x) = (x-1)^3 = x^3 - 2x^2 + 1, f(x) = x^3 - 2x + 5 \quad \text{۱۲۹}$$

بررسی گزینه‌ها:

$$1) (f+g)(x) = f(x) + g(x) = x^3 - 2x^2 + 5 + x^3 - 2x + 1 = 2x^3 - 4x^2 + 6$$

$$2) (f-g)(x) = f(x) - g(x) = x^3 - 2x^2 + 5 - (x^3 - 2x + 1) = x^3 - 2x^2 + 5 - x^3 + 2x - 1 = 4$$

$$3) (f \times g)(x) = f(x)g(x) = (x^3 - 2x^2 + 5)(x^3 - 2x + 1) = x^6 - 2x^5 + x^3 - 2x^5 + 4x^3 - 2x + 5x^3 - 10x + 5 = x^6 - 4x^5 + 10x^3 - 12x + 5$$

$$4) \left(\frac{f}{g}\right)(x) = \frac{f(x)}{g(x)} = \frac{x^3 - 2x + 5}{x^3 - 2x + 1}$$

۱۴۰

$$\text{جمعیت بیکار} = \frac{45}{45+180} = \frac{45}{225} = \frac{1}{5} = 20\% \quad \text{جمعیت فعل}$$

نرخ بیکاری در حال حاضر ۲۰ درصد است. حال می‌خواهیم نرخ بیکاری ۵ درصد کاهش باید، یعنی برابر $20 - 5 = 15\%$ گردد، پس باید دید چند شغل جدید باید ایجاد گردد. تعداد شاغلین جدید را x در نظر می‌گیریم:

$$\frac{15}{100} = \frac{45-x}{225} \Rightarrow 15 \times 225 = 100(45-x)$$

$$\text{طرفین تقسیم بر } 15 \times 225 = 10(45-x) \Rightarrow 3375 = 4500 - x$$

$$x = 4500 - 3375 = 1125$$

با اضافه شدن ۱۱۲۵ شغل جدید، نرخ بیکاری 5% کاهش می‌یابد.

$$= \text{دامنه‌ی میان‌چارکی} = \text{IQR} = Q_3 - Q_1 \Rightarrow 11 = Q_3 - 5$$

$$\Rightarrow Q_3 = 11 + 5 = 16$$

$$= \text{دامنه‌ی تغییرات} = R = x_{\max} - x_{\min} = 27 - 2 = 25$$

$$\hat{\theta} = \frac{\frac{16}{25}}{0.64} = \frac{36^\circ}{4} = 9^\circ \quad \text{۱۲۴} \quad \text{خواسته‌ی سؤال نسبت} \frac{Q_3}{R} \text{ است:}$$

۱۲۵ چون ۴ متغیر داریم، پس تعداد شعاع‌ها هم برابر ۴ است و زاویه‌ی بین دو شعاع مجاور برابر است با:

$$\hat{\theta} = \frac{360^\circ}{4} = 90^\circ$$

$$\text{۱} \quad \text{۱۲۶} \quad (p \Rightarrow \sim q) \vee (q \Rightarrow r) \equiv (\underbrace{T \Rightarrow T}_{T} \vee \underbrace{(F \Rightarrow F)}_{T}) \equiv T \vee T \equiv T$$

يعني (الف) درست است.

$$(b) (q \wedge p) \vee r \Leftrightarrow r \wedge p \equiv (\underbrace{F \wedge T}_{F} \vee F) \Leftrightarrow \underbrace{F \wedge T}_{F} \equiv (F \vee F) \Leftrightarrow F \equiv F \Leftrightarrow F \equiv T$$

يعني (ب) هم درست است.

۱۲۷ گزاره‌ی شرطی فقط وقتی نادرست است که مقدم درست و تالی نادرست باشد.

$$[(p \Leftrightarrow q) \wedge p] \Rightarrow \underbrace{\sim q}_{\text{تالی}} \quad \text{مقدم}$$

تالی ($\sim q$) نادرست است، پس q درست است.

(p $\Leftrightarrow$ q) $\wedge$ p
حال می‌رویم سراغ مقدم:
مقدم که یک ترکیب عطفی است، باید درست باشد، پس هر دو گزاره‌ی q و $p \Leftrightarrow q$ باید درست باشند، یعنی p هم درست است.

$$\text{۱} \quad \text{۱۲۸} \quad (p \Rightarrow q) \Rightarrow [(p \wedge q) \Rightarrow p] \equiv \sim(p \Rightarrow q) \vee [(p \wedge q) \Rightarrow p] \\ \equiv (p \wedge \sim q) \vee [\sim(p \wedge q) \vee p] \equiv (p \wedge \sim q) \vee [(\underbrace{\sim p \vee \sim q}_{T} \vee p)] \equiv T$$

۱۲۹

$$2 \quad (p \vee q) \wedge (\sim q \vee \sim p) \equiv [(p \vee q) \wedge \sim q] \vee [(p \vee q) \wedge \sim p]$$

$$\equiv [(\underbrace{p \wedge \sim q}_{F}) \vee (\underbrace{q \wedge \sim q}_{F})] \vee [(\underbrace{p \wedge \sim p}_{T}) \vee (q \wedge \sim p)]$$

$$\equiv (p \wedge \sim q) \vee (q \wedge \sim p)$$

۱۳۰

$$(p \vee q) \wedge (\sim q \vee \sim p) \equiv [(p \vee q) \wedge \sim q] \vee [(p \vee q) \wedge \sim p] \\ \equiv [(\underbrace{p \wedge \sim q}_{F}) \vee (\underbrace{q \wedge \sim q}_{F})] \vee [(\underbrace{p \wedge \sim p}_{T}) \vee (q \wedge \sim p)]$$

$$1 \quad \text{۱۳۱} \quad p \Leftrightarrow [(p \vee q) \wedge (q \Rightarrow p)] \equiv p \Leftrightarrow [(p \vee q) \wedge (\sim q \vee p)]$$

$$\equiv p \Leftrightarrow [p \vee (\underbrace{q \wedge \sim q}_{F})] \equiv p \Leftrightarrow p \equiv T$$

گزاره‌های p و q ، هر دو درست و گزاره‌ای نادرست است.

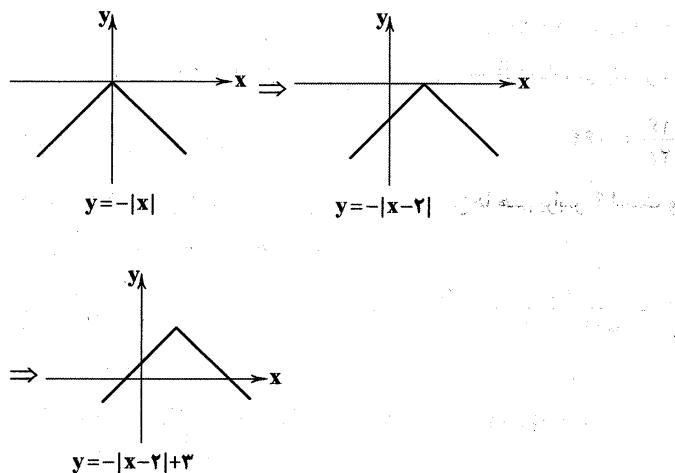
پس گزاره‌ی گزینه‌ی (۱) همواره درست است، زیرا:

$$(\sim r \Rightarrow p) \vee \sim q \equiv (\underbrace{T \Rightarrow T}_{T}) \vee F \equiv T \vee F \equiv T$$

۱۳۲

۳ با توجه به شکل داده شده این نمودار می‌تواند متعلق به گزینه‌ی (۳) باشد.

$$\begin{aligned} -3 \leq x < -2 &\Rightarrow -\frac{3}{2} \leq \frac{1}{2}x < -1 \Rightarrow [\frac{1}{2}x] = -2 \Rightarrow y = -1 \\ -2 \leq x < 0 &\Rightarrow -1 \leq \frac{1}{2}x < 0 \Rightarrow [\frac{1}{2}x] = -1 \Rightarrow y = 0 \\ 0 \leq x < 2 &\Rightarrow 0 \leq \frac{1}{2}x < 1 \Rightarrow [\frac{1}{2}x] = 0 \Rightarrow y = 1 \\ 2 \leq x < 3 &\Rightarrow 1 \leq \frac{1}{2}x < \frac{3}{2} \Rightarrow [\frac{1}{2}x] = 1 \Rightarrow y = 2 \end{aligned}$$

۲ ۱۴۸

$$\frac{\text{شاخص بها در سال } ۹۵ - \text{شاخص بها در سال } ۹۷}{\text{شاخص بها در سال } ۹۵} = \text{درصد تورم}$$

$$\begin{aligned} \Rightarrow \frac{25}{100} = \frac{x-20}{20} &\Rightarrow \frac{1}{4} = \frac{x-20}{20} \Rightarrow 4(x-20) = 20 \\ \Rightarrow 4x - 80 = 20 &\Rightarrow 4x = 20 + 80 \Rightarrow 4x = 100 \Rightarrow x = \frac{100}{4} = 25 \end{aligned}$$

۱ ۱۵۰ ساعت ۱۱ صبح بین دو ساعت ۸ و ۱۰ که در جدول داده شده، می‌باشد، بنابراین برای تخمین تعداد افراد مراجعه کننده باید درون یابی انجام گیرد:

معادله‌ی خط گذرنده از دو نقطه‌ی (۱۰, ۸۴) و (۸, ۶۸) را می‌نویسیم:

$$m = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} = \frac{84 - 68}{10 - 8} = \frac{16}{2} = 8$$

$$y = mx + n \quad \frac{m=8}{x=10}, \quad y=84 \Rightarrow 84 = 8 \times 10 + n$$

$$\Rightarrow 84 = 80 + n \Rightarrow n = 4$$

$$y = mx + n \quad \frac{m=8}{n=4} \Rightarrow y = 8x + 4$$

برای تخمین تعداد افراد مراجعه کننده در ساعت ۱۱ به جای x عدد ۱۱ را جایگزین می‌کنیم:

$$y = 8(11) + 4 = 88 + 4 = 92$$

= ۹۲ - ۹۷ = -۵ = مقدار واقعی - مقدار درون یابی شده = خطای درون یابی

۱۵۱ | اقتصاد

۲ ۱۵۱ | بررسی عبارت نادرست:

ج) ممکن است در تشخیص دقیق منافع و هزینه‌ها اشتباہ کنیم و انتخاب نادرستی داشته باشیم، اما در مورد روش انتخاب (هزینه - فایده) هیچ‌گاه دچار اشتباہ نمی‌شویم.

۴ ۱۴۱ نمودار داده شده، نمودار تابعی خطی است که از مبدأ و نقطه‌ی (۱, ۲) می‌گذرد، پس داریم:

$$(\frac{f}{g})(x) = ax, a = \frac{2}{1} = 2$$

$$\Rightarrow (\frac{f}{g})(x) = 2x \Rightarrow \frac{f(x)}{g(x)} = 2x \Rightarrow \frac{x^2}{g(x)} = 2x$$

$$\Rightarrow g(x) = \frac{x^2}{2x} = \frac{x}{2} = \frac{1}{2}x$$

۲ ۱۴۲ ابتدا عبارات جزء‌صحیح را محاسبه می‌کنیم:

$$[3x] = [3x - \frac{1}{4}] = [-\frac{3}{4}] = -1$$

$$[9x] = [9x - \frac{1}{4}] = [-\frac{9}{4}] = -3$$

$$\Rightarrow |[9x] - [3x]| = |-3 - (-1)| = |-3 + 1| = |-2| = 2$$

۴ ۱۴۳

$$\sqrt{2} - 1 = 1/4 - 1 = 0/4$$

$$1 - \sqrt{2} = 1 - 1/4 = -0/4$$

از آن جا که هر دو مقدار، از ۱ کوچک‌تر هستند، بنابراین برای محاسبه‌ی مقادیر تابع از ضابطه‌ی پایین استفاده می‌کنیم:

$$\begin{aligned} f(1 - \sqrt{2}) &= -(1 - \sqrt{2})^2 - (1 - \sqrt{2}) = -(1 - 2\sqrt{2} + 2) - 1 + \sqrt{2} \\ &= -1 + 2\sqrt{2} - 2 - 1 + \sqrt{2} = 3\sqrt{2} - 4 \\ f(\sqrt{2} - 1) &= (\sqrt{2} - 1)^2 - (\sqrt{2} - 1) = -(2 - 2\sqrt{2} + 1) - \sqrt{2} + 1 \\ &= -2 + 2\sqrt{2} - 1 - \sqrt{2} + 1 = \sqrt{2} - 2 \\ f(1 - \sqrt{2}) + f(\sqrt{2} - 1) &= 3\sqrt{2} - 4 + \sqrt{2} - 2 = 4\sqrt{2} - 6 = 2(2\sqrt{2} - 3) \end{aligned}$$

۱ ۱۴۴

$$(f-g)(-\frac{1}{2}) = f(-\frac{1}{2}) - g(-\frac{1}{2})$$

$$f(-\frac{1}{2}) = \sqrt{2(-\frac{1}{2}) + 1} = \sqrt{-1 + 1} = \sqrt{0} = 0$$

$$g(-\frac{1}{2}) = |4(-\frac{1}{2}) - 3| = |-2 - 3| = |-5| = 5$$

$$f(-\frac{1}{2}) - g(-\frac{1}{2}) = 0 - 5 = -5$$

۲ ۱۴۵ برای محاسبه‌ی تابع f^2 ، در زوج مرتب‌ها، مؤلفه‌های دوم را به توان ۲ می‌رسانیم:

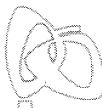
$$f^2 = \{(3, 16), (-2, 9), (1, 25), (4, 4)\}$$

۲ ۱۴۶

$$120, 125, 190, 225, 245, \boxed{260}, 280, 380, 385, 405, 450$$

↓
«میانه»

یازده داده داریم، که داده‌ی ششم میانه است، پس خط فقر به روش نصف میانه برابر $\frac{260}{2} = 130$ واحد پولی است که چون دو نفر کمتر از 130 واحد پولی حقوق می‌گیرند، پس ۲ نفر زیرخط فقر هستند.

۱۵۹ در برخی کشورها که نیروی کار و سرمایه‌های زیادی از آن‌ها در خارج از مرزهایشان کار می‌کنند، مثل لبنان و یا در کشوری که حضور تولیدکنندگان چندملیتی در آن چشمگیر است، بین دو مقدار GDP و GNP اختلاف قابل توجهی مشاهده می‌شود.

(الف) **۱۶۰**

$$\begin{aligned} \text{تولیدات ماشینآلات} + \text{تولیدات مواد غذایی} &= \text{تولید ناخالص داخلی} \\ \text{خدمات ارائه شده} + \text{تولیدات پوشاش} + \\ (5000 \times 50,000,000) + (50,000 \times 30,000,000) &= \text{تولید ناخالص داخلی} \\ + 277,500 = 277,500,000,000 &= \text{تولید ناخالص داخلی} \\ \text{میلیون ریال} &= 277,500,000,000 \\ \text{استهلاک} - \text{تولید ناخالص داخلی} &= \text{تولید خالص داخلی} \\ (\frac{1}{25} \times 250,000,000,000) &= \text{تولید خالص داخلی} \\ = 267,500 &= \text{میلیون ریال} \end{aligned}$$

(ب)

$$\begin{aligned} \frac{\text{تولید خالص داخلی}}{\text{جمعیت}} &= \text{تولید خالص داخلی سرانه} \\ \frac{267,500,000,000}{50,000,000} &= 5350 = \text{تولید خالص داخلی سرانه} \\ \text{مربوط به کنکور سراسری} &= 1391 \text{ داخل کشور است.} \end{aligned}$$

۱۶۱ تورم جهانی - سود اسمی بانک = سود واقعی بانک
 $\% 28 - \% 20 = \% 8$
 از آن‌جا که سود واقعی بانک $\% 8$ و سود واقعی حاصل از تجارت
 برابر $\% 14$ است، راهکار اقتصادی برای فرد انتخاب تجارت به جای
 سرمایه‌گذاری در بانک است.

۱۶۲

وسیله‌ی پرداخت در مبادلات
 وسیله‌ی پس‌انداز و حفظ ارزش
 وسیله‌ی سنجش ارزش
 وسیله‌ی پرداخت‌های آینده

۱۶۳ (الف) دلیل پذیرش پول توسط افراد آن است که می‌دانند دیگر افراد نیز در هنگام فروش محصولات خود، پول را می‌پذیرند.

(ب) نقش اصلی پول در مبادلات، آسان‌سازی مبادلات است.

(ج) مشخص کردن ارزش کالاهای و سنجش ارزش نسبی آن‌ها نسبت به هم باعث شده کار خرید و فروش کالاهای مختلف و تبدیل قیمت‌ها به یکدیگر آسان شود.

(د) افراد پول‌های پس‌انداز کرده‌ی خود را به عنوان وسیله‌ی حفظ ارزش در زمان لازم مورد استفاده قرار می‌دهند.

۱۶۴ **بررسی عبارت نادرست:**

(ب) قبل از شکل‌گیری خدمات نوین بانکی، نقدینگی کل مساوی مجموع مسکوکات و اسکناس‌های در گردش و خارج از گردش (پس‌انداز خانگی) بود.

۱۶۵ **صرفی‌های دین‌دار (غیربروی) پول‌های مردم را نزد خود امامت می‌دانستند. در این صورت مؤسسات آن‌ها صرفاً وکیل و واسطه بودند و سود فعالیت اقتصادی مال صاحب اصلی پول می‌شد.**

۱۵۲ تومان $1,000,000 \times 1,000 = 1,000,000,000$ $\Rightarrow$ منافع حاصل از تولید موبایل
 تومان $1,200,000 \times 700 = 840,000,000$ $\Rightarrow$ منافع حاصل از تولید تبلت
 تومان $1,500,000 \times 500 = 750,000,000$ $\Rightarrow$ منافع حاصل از تولید لپ‌تاپ
 (الف) پس بهترین انتخاب مربوط به تولید تبلت است با میزان منافع $840,000,000$ تومان.

(ب) از آن‌جا که هزینه‌ی فرصت معادل منافع حاصل از اولویت دوم است، پس هزینه‌ی فرصت تولید تبلت، تولید موبایل است با منافع $800,000,000$ تومان.

۱۵۳ در اقتصاد اسلامی، عوامل انسانی هم می‌توانند «صاحب تولید» شوند و هم می‌توانند دستمزد بگیرند و در سود و زیان شریک نشوند، اما صاحب سرمایه‌ی مالی نمی‌تواند بایت سرمایه‌ی خود اجاره بگیرد، چرا که ربا محسوب می‌شود و ربا در اسلام حرام است.

(الف) **۱۵۴** مجموع سرمایه‌ی اولیه‌ی شرکت $100,000 + 60,000 + 40,000 = 200,000$ $\Rightarrow$ ریال

$\Rightarrow \frac{100,000}{200,000} = 0/5$ سهم فرد اول از سود و زیان

$\Rightarrow 0/5 \times 280,000,000 = 140,000,000$ ریال

$\Rightarrow \frac{60,000}{200,000} = 0/3$ سهم فرد دوم از سود و زیان

$\Rightarrow 0/3 \times 280,000,000 = 84,000,000$ ریال

$\Rightarrow \frac{40,000}{200,000} = 0/2$ سهم فرد سوم از سود و زیان

$\Rightarrow 0/2 \times 280,000,000 = 56,000,000$ ریال

(ب) سازمان تولید این مجموعه مشارکتی از نوع سهامی خاص می‌باشد.

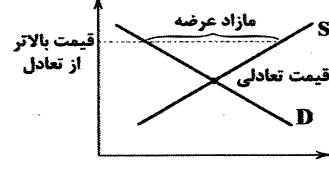
(الف) **۱۵۵** هزینه‌ی مستقیم - درآمد سالیانه = سود حسابداری
 $12 \times 100,000,000 - 50,000,000 = 700,000,000$ ریال

هزینه‌ی غیرمستقیم - سود حسابداری = سود ویژه
 $450,000,000 - 250,000,000 = 200,000,000$ ریال

(ب) طبق قانون افراد موظف به درج مبلغ سود ویژه در اظهارنامه‌ی مالیاتی خود می‌باشند.

۱۵۶ **۳** شیب منحنی تقاضا نشان‌دهنده میزان حساسیت مقدار تقاضای فرد نسبت به قیمت است که براساس همین شیب و همین درجه‌ی حساسیت، کالاهای به دو دسته‌ی ضروری و تجملی تقسیم می‌شوند.

۱۵۷ **۴** چنان‌چه قیمت یک کالا از قیمت تعادل بالاتر باشد، وضعیت مزاد عرضه به وجود می‌آید و تولیدکننده محصول خود را با قیمت کم قدر فروشند تا نهایتاً فاصله‌ی بین عرضه و تقاضا از بین برود.

۱۵۸ **۲** **بررسی عبارت‌های نادرست:**

(ب) انحصار می‌تواند هم در فروش اتفاق بیفتند و هم در خرید.
 (ج) انحصار طبیعی و قانونی مشروط به مواطبت و مقررات‌گذاری صحیح دولت می‌تواند برای معرفکننده سودمند باشد.

۱۶۶ ۲ بررسی عبارت‌های نادرست:

(الف) این امر ظاهیریست و حتی اگر بانک‌ها اجازه‌ی چاپ پول را هم نداشته باشند، امکان خلق شبه‌پول را خواهند داشت.

ج) این فرآیند که متفاوت با چاپ پول است، در اختیار بانک‌ها قرار دارد.

۱۶۷

سرسید پرای پرداخت اصل پول می‌پاشند، اوراق مشارکت می‌پاشند.

ب) صادرکننده این اسناد، دولت یا مؤسسات خصوصی هستند.

ج) بازپرداخت این گونه اسناد، اغلب بیش از یک سال طول می‌کشد.

دسته‌بندی می‌شوند.

1 18A

است که در فرآیند تأمین منابع مالی به عنوان تضمین صادر می‌شوند که این اوراق به دو دسته‌ی اوراق سهام و اوراق مشارکت تقسیم می‌شوند.

١٦٩

قیمتگذاری سهام و اوراق بهادار تا حدودی از نوسان شدید قیمت‌ها جلوگیری می‌کند.

1140

شاسخ تولید کل جامعه مثل درآمد سرانه یا تولید ناخالص داخلی / ملی (به قیمت‌های ثابت) و یا نرخ رشد آن هاست.

ب) رشد صرفاً به معنای افزایش تولید است و مفهومی کمی است و نتایج آن در کوتاه‌مدت قابل مشاهده است.

ج) به دلیل نوسان و تغییر روزانه قیمت دلار در بازار ارز کشور و این‌که تعیین قیمت دلار در هر کشور به سیاست‌های آن کشور بستگی دارد، دلار نمی‌تواند معیار مناسبی برای تبدیل تولید ملی کشورها به آن باشد.

علوہ و فتوں ادبی

۱۷۱ ۱ وازگان قافیہ

+ ۲) واژگان قافیه (پرخرد، برد) / حروف قافیه (ـد) / قاعده‌ی ۲ (مصطفت + صامت)

+ (٣) واژگان قافیه (نداشت، نکاشت) / حروف قافیه (اشت) / قاعده‌ی ۲ (مصطفت + صامت + صامت)

۴) واژگان قافیه (سعدی صفت، معرفت) / حروف قافیه (ـ ت) / قاعده‌ی ۲

۱۷۲ ۳ عب قافیه در سار گزنهها

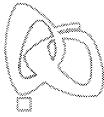
(١) غرق، حلة: تفاهت صامت د. حروف قافية

۲) دا، گا؛ تفاوت مصوّت د، حروف قافیه

^٤) عشق، صدق؛ تفاوت صامت در حروف قافیه

142

<u>دگر بودن آن جا مصالح ندید</u>	<u>چو مرد این سخن گفت و صالح شنید</u>
فاقه‌هی فاقه‌هی	فاقه‌هی فاقه‌هی
اوچ، دوچ	دوچ، اوچ

۱۹۴ در بیت «ز» برای نهاد و معطوف آن (آدم و حوا) لازم است فعل به صورت جمع به کار بردشود، در حالی که فعل ([برون] رفت) با ساختار مفرد به کار رفته است.

۱۹۵ واژه‌ی «بیوش» در بیت «ج» نمونه‌ی مناسبی برای «رواج لغات ترکی» در شعر این دوره است.

۱۹۶ واژه‌های «مجنون» و «مزون» هر کدام تنها یک بار در قافیه به کار رفته‌اند. واژه‌های نامبرده در سایر گزینه‌ها، در قافیه تکرار شده‌اند.

۱۹۷ حسن تعلیل در ابیات گزینه‌ی (۲):
ث) علت کم و زیاد شدن نور خورشید، «منفل» بودن او از چهره‌ی زیبایی معشوق است.

د) دلیل پرتوهای بی‌شمار خورشید و سرخی آسمان هنگام طلوع، سنگدلی خورشید و تشنه‌ی خون بودن اوست.

ش) علت صفا و نورانی بودن خورشید، «خُم‌نشین» بودن آن دانسته شده است.

۱۹۸ بررسی آرایه‌ی اسلوب معادله در ابیات گزینه‌ی (۲):
ز) معنی رنگین / به آسانی به دست نیامدن = مطلع / غوطه در خون زدن

س) ساده‌لوحان / افزون بودن نصیب / نور فیض = هامون / بیش تابیدن نسبت به شهر و کو / آفتاب

ص) جان روشن / غبارآلود نشدن به وسیله‌ی جسم = آفتاب / از زیر زمین بی‌رنگ بیرون آمدن

ج) حسن تو / مدام / جلوه کردن بر عاشقان = آفتاب / هر روزه / سوی هامون یورش بردن

۱۹۹ بررسی آرایه‌ی حس‌آمیزی در ابیات گزینه‌ی (۴):
ز) معنی رنگین

۲۰۰ بررسی آرایه‌ی تلمیح در سایر گزینه‌ها:

(۱) ذ) تلمیح به داستان لیلی و مجنون

(۲) ڙ) تلمیح به داستان آدم و حوا

(۳) ش) تلمیح به داستان خُم‌نشینی افلاطون

۲۰۱ بررسی آرایه‌ی تنشیه سایر گزینه‌ها:

(۱) ش) نور حکمت (به تعبیری) / لوح سینه / آفتاب چون فلاطون

ر) هر که چون آفتاب

(۲) ت) روی آتشین یار / او (آفتاب) به روی آتشین

ط) هر که چون آفتاب

(۳) ض) من چون آفتاب / هر که چون ماه نو

الف) شفق به خون / آفتاب به روی معشوق / روی معشوق به گل

۲۰۲ عبرت‌سرا (استعاره با حذف مشبه) / نسبت دادن ترکردن قرص خود (به دو تعبیر، چهاره‌ی خود و قرص نان خود) با خون به آفتاب، تشخیص دارد. (استعاره با حذف مشبه)

دقت کنیم! در بیت، استعاره‌های دیگری هم وجود دارد که برای سادگی درک موضوع، به آن‌ها اشاره نکردیم. تشخیص دو نمونه‌ی نام برد، برای پاسخ به سؤال کافی است.

۲۰۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) الف) چهره در خون شستن / زرد رویی کشیدن

(۲) ب) سپر انداختن / سر به گردون ساییدن

(۴) ط) سرافرازی / کاری را پیشه ساختن / آفتاب را زیر نگین آوردن

۱۸۱ واژه‌ی «قاتل» در این گزینه در معنای «کشنده» برای غیرانسان به کار رفته است و در سایر گزینه‌ها در معنای «کشنده» برای انسان.

۱۸۲ فراوانی لغات و ترکیبات عربی از ویژگی‌های زبانی سبک عراقی است که در گزینه‌ی (۳) مشهود است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) کاربرد «آبی» از ویژگی‌های زبانی سبک خراسانی است.

(۲) کاربرد دو حرف اضافه برای یک متمم (به ابر اندرون) از ویژگی‌های زبانی سبک خراسانی است.

(۳) کاربرد «آبی» از ویژگی‌های زبانی سبک خراسانی است.

۱۸۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) بیان این که کشتن مخاطب آرزوی همه باشد و تهدید ضمنی او به کشتن، مصدق هجو است.

(۳) نالایق و بی‌عزت دانستن مخاطب و «ساختن کار او» مصدق هجو است.

(۴) رشت بر شمردن ظاهر مخاطب و بی‌ارزش بودن گفتار او و ضرب و جرح او مصدق هجو است.

۱۸۴ مفهوم گزینه‌ی (۱): لزوم تلاش برای رسیدن به آسایش؛ که

مصادیق «اختیار» است.

ویژگی فکری مشترک سایر گزینه‌ها: باور به قضا و قدر

۱۸۵ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) دست کم یک فعل «بود» (از جمله‌ی پایانی) حذف شده است.

(۲) کمان گروهه در دست [داشت]، علاء‌الدّوله بر دست راست [او بود].

(۴) جبهه‌ای پیش و پس خاک پوشیده [بود]، دستاری بزرگ سگزیوار در سر [داشت] و پای و کفش [او] بس ناخوش [بود] و شعری در آسمان هفتم [داشت].

۱۸۶ رواج داستان‌سرایی و منظومه‌های داستانی از ویژگی‌های فکری سبک عراقی است.

۱۸۷ فعل «گسستن» در گزینه‌ی (۱) در معنای «پاره شدن، بریده شدن» به کار رفته است و در سایر گزینه‌ها در معنای «جدا کردن، پاره کردن».

۱۸۸ با توجه به فضای هر رباعی و توصیف معشوق در آن‌ها در گزینه‌ی (۳) معشوق، «آسمانی» است و در سایر گزینه‌ها معشوق، «زمینی» است.

۱۸۹ بررسی ویژگی‌های غالب سبک عراقی در سایر گزینه‌ها:

(۱) توجه به امور اخروی / رواج روحیه‌ی عرفانی

(۲) توجه به امور اخروی / رواج روحیه‌ی عرفانی

(۴) پرهیز از زهد ریایی

۱۹۰ ترجمه‌ی تفسیر طبری، تاریخ بلعمی، التفہیم و شاهنامه‌ی ابومنصوری دارای ویژگی‌های سبکی نامبرده در صورت سؤال هستند.

۱۹۱ عبارت سؤال به «کم‌کاربرد شدن لغات عربی در سبک هندی»

اشاره دارد. در بیت «پ» نیز لغات عربی نسبت به سایر گزینه‌ها بسیار کم است.

۱۹۲ در بیت «ح» و ازگان «رام» و «برهمن» از لغات مربوط به مذهب و آداب و رسوم هندوان است.

۱۹۳ واژه‌ی «نزاکت» در بیت «پ» از لغاتی است که پیش از دوره‌ی هندی در شعر رواج نداشت.

۲۱۲ ۴ ترجمه کلمات مهم: لمتا: وقتی، هنگامی که؛ قبل از فعل ماضی می‌آید. / السفينة السياحية: کشتی گردشگری / تجمعت: جمع شدن؛ برای فاعلِ جمع / أُرشد: راهنمایی شد؛ فعل مجھول / بواسطتها: به وسیله آن‌ها، از طریق آن‌ها / فريق الإنقاذ: گروه نجات / الغريقين: غرق شده‌ها

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) همین که (← وقتی)، گردشگران (← گردشگری)، جمع کرد (← جمع شدن؛ «تجمعت» فعل لازم است)، این‌گونه (← از طریق آن‌ها)

(۲) مسافرتی (← گردشگری)، گروه امداد (← گروه نجات)، راهنمایی کردند (← راهنمایی شد؛ «أُرشد» فعل مجھول است).

(۳) ماهی‌های سریع (← ماهی‌ها سریع)، به این وسیله (← به وسیله آن‌ها)، ارشاد کردند (← راهنمایی شد)

۲۱۳ ۳ «تصدر» فعل مجھول است و باید به صورت «صادر می‌شود» ترجمه شود. به حرکتِ فتحه روی حرفِ یکی مانده به آخر از فعل دقت کنید. اگر فعل معلوم بود، به صورت «تصدر» می‌آمد.

ترجمة درست عبارت: در یزد شیرینی‌هایی تولید می‌شود که به بازارهای بین‌المللی صادر می‌شودا!

۲۱۴ ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

(۱) آیا مردم را به نیکی امر می‌کنید و خودتان را فراموش می‌کنید؟!» یعنی «انسان اول باید خودش را اصلاح کندا» و این ربطی به بیت ندارد که می‌خواهد انسان، اهل عفو و بخشش باشد.

(۲) «هرگاه بندگانم درباره من از تو سؤال کردند، قطعاً من نزدیک هستم!» یعنی «خداوند همیشه به انسان نزدیک است» بیت هم می‌گوید خداوند همیشه در دل انسان است و آشکار و هویداست. پس با هم تناسب دارند.

(۳) «علم از تو مراقبت می‌کند و تو از مال مراقبت می‌کنی!» این حدیث درباره برتری علم بر ثروت است، و ربطی به بیت ندارد که می‌گوید توانی‌ها و موقعیت‌های برجسته نزد انسان‌های بد موجب فتنه و دردسر می‌شود!

(۴) «هر گناهی توبه‌ای دارد به جز بداخلانی!» این حدیث در نکوهش بداخلانی است، اما در بیت حرفي از بداخلانی زده نشده است.

۲۱۵ بررسی گزینه‌ها:

(۱) با توجه به حرکت حرفِ یکی مانده به آخر، «تسَلّم» فعل مجھول است؛ «غرفةً» نیز نائب فاعلش و مرفوع است، پس «قريبة» هم به عنوان صفتی باید معرفوع باشد ← «قريبةً»

ترجمه: دوست داشتم در هتل اتاقی نزدیک به اتاق من به تو تحویل داده شود!

(۲) «لا تؤخر» فعل نهی از مصدر «تأخير» و یک فعل متعدد است؛ «عمل» نیز مفعولش است که به درستی منصوب است.

ترجمه: هر روزی کار خود را دارد، پس کار امروز را به فردا عقب نیندزا!

(۳) «يخرج» از مصدر «إخراج» فعل متعدد است و «الأئمار» مفعولش است که باید منصوب باشد ← «الأئمار»

ترجمه: خداوند آبی را از آسمان نازل می‌کند و به وسیله آن از درختان میوه‌ها را برای ما ببرون می‌آورد!

(۴) «زيوت» مبتدای مؤخر است و باید مرفوع باشد ← «زيوتُ» و «لبعضٍ» نیز جار و مجرور و خبر مقدم است.

ترجمه: بعضی میوه‌ها در جنگل‌ها روغن‌هایی دارای فواید پزشکی دارند

۲۱۶ ۴ وزن مشترک غزل سؤال و بیت گزینه‌ی (۴): فاعلاتن

فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

(۲) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

(۳) فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

۲۰۵ ۱ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۱): تواضع و خاکساری

موجب کامیابی است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۲) برای رسیدن به خدا باید از وجود مادی گذشت.

(۳) وفاداری عاشق و گله از بی توجّهی معشوق

(۴) در راه عشق تدبیر عقل بی اثر است. / غلبه و چیرگی عشق بر عقل

۲۰۶ ۴ «هفت اقلیم»، اثر امین احمد رازی، کتابی است با نثر مرسل در دوره‌ی هندی با موضوع زندگی نامه.

۲۰۷ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) کاربرد وجه وصفی: ... مأمور گشته / ... ارسال نموده / ... متوجه فیروزکوه

گشته

(۳) جمع بستن با «ات» در واژه‌های فارسی یا ترکی و مغولی، علاوه بر واژگان عربی: گیلانات

(۴) مطابقت صفت و موصوف به تقليد از عربی: ممالک محروسه / عسکر منصوره / رایات منصوره

۲۰۸ ۲ وزن گزینه‌ی (۲): مقاعیلن مقاعیلن مقاعیلن مقاعیلن

وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) مفعول مقاعیلن مفعول مقاعیلن

(۳) مقاعیلن مقاعیلن مقاعیلن

(۴) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن (مستفعلن فعلون مستفعلن فعلون)

۲۰۹ ۱ هر پنج عبارت درج شده در برابر شخصیت‌های ادبی درست هستند.

۲۱۰ ۳ ابیات صورت سؤال، سروده‌ی محتشم کاشانی در قرن دهم است.

زبان عربی (اختصاصی)

■ درست ترین و دقیق ترین جواب را در ترجمه، یا مفهوم یا قرائت کلمات مشخص کن (۲۱۵ – ۲۱۱):

۲۱۱ ۲ ترجمه کلمات مهم: عشرات أحجار: ده‌ها سنگ / مضيئة:

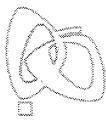
نورانی، درخشان، درخششده / استطعنا: توانستیم / أن نلتقط الصور: عکس بگیریم / کانت نشر: پخش می‌کردند؛ برای فاعلِ جمع

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) ده سنگ (← ده‌ها سنگ)، می‌توانیم (← توانستیم؛ «استطعنا» فعل ماضی است)، عکس‌هایی بگیریم (← عکس بگیریم)، نورها (← نورهایی، «أضواء» نکره است)، پخش می‌کنند (← پخش می‌کردند؛ «کانت نشر» ماضی استمراری است).

(۲) جنگلی (← جنگل؛ «الغاية» معرفه است)، صدها (← ده‌ها)، یافتیم (← دیدیم) / می‌توانستیم (← توانستیم)

(۴) رنگی (← نورانی)، ترتیب نیمة دوم از جمله کاملاً به هم ریخته است. نورهای (← نورهایی)، می‌توانستیم (← توانستیم)

۲) «الكلام ينفع قليلاً» يك جملة اسمية است. «يقتل كثيرون» يك جملة فعلية است.

ترجمه: کلام، انکش سود می‌رساند و زیادش می‌کشد!

۳) «الثلج» مبتدا و «من أنواع» خبرش است که جار و مجرور است و مقدم شده است؛ پس يك جملة اسمية است.

ترجمه: از انواع نزول آب از آسمان، برف است!

۴) «طاق» مبتدا و «أشهر» خبرش است؛ پس يك جملة اسمية است.

ترجمه: طاق کسری، مشهورترین کاخ‌های پادشاهان ساسانی است!

۲۲۰ سؤال گزینه‌ای را خواسته که حرف جر در آن بیشتر آمد است.

بررسی گزینه‌ها:

۱) من، في، لـ = سه حرف جر

ترجمه: ایران از موفق‌ترین کشورها در کشیدن خطوط لوله‌ها برای انتقال نفت است!

۲) إلى، من (در منها) = دو حرف جر؛ «من» قبل از «الذى» اسم است، نه حرف جر.

ترجمه: به درختان نگاه کن و بگو چه کسی است که از آن‌ها میوه‌هایشان را بیرون می‌آورد؟

۳) على، على، من (من + سـا ← مـتا)، كـ = چهار حرف جر

ترجمه: حفاظت از پارک‌های عمومی وظیفه‌ای بـ هر یک از ما به عنوان یک شهروند است!

۴) في، بـ عـن = سه حرف جر

ترجمه: در کتابخانه شروع به جستجو به دنبال کتابی پیرامون صنعت گردشگری کردیم!

تاریخ

۲۲۱ مطابق تعالیم زرتشتی، گروهی از موجودات الهی که اماشپندان یا جاودانان مقدس خوانده می‌شوند، اهورامزدا را در امر آفرینش و اداره امور جهان یاری می‌کنند.

۲۲۲ ۱) زبان‌های ایرانی دوره‌ی میانه، تقریباً از زمان سقوط هخامنشیان تا فروپاشی حکومت ساسانیان و حتی قرون نخستین اسلامی در مناطق مختلف ایران متداول بودند. مهم‌ترین این زبان‌ها، زبان پارتی یا پهلوی اشکانی و زبان فارسی میانه یا پهلوی ساسانی بودند.

۲۲۳ ۲) آخرين پادشاه اشکانیان، اردوان چهارم بود که نیروهای مهاجم رومی را شکست داد و آنان را مجبور به پرداخت غرامت کرد، اما در برابر مشکلات داخلی موفق نبود و نتوانست خاندان ساسانی را که در فارس بر او شوریده بودند، آرام کند. سرانجام، اردوان در جنگ با اردشیر بابکان ساسانی شکست خورد و کشته شد و سلسله‌ی اشکانیان از هم پاشید.

۲۲۴ ۳) در دوران حکومت سلوکی، قدرت و مناصب مهم سیاسی، اداری و نظامی در اختیار یونانیان بود. سلوکیان بخش عمدات از تشکیلات دیوانی (اداری و مالی) هخامنشیان را به خدمت گرفتند. تقسیمات کشوری همانند روزگار هخامنشی بود و سلوکیان، قلمرو خود را به تعداد زیادی شهری (ساتراپی) تقسیم کردند. آنان در گرفتن مالیات‌ها به روش پیشین عمل می‌کردند. فرمانروایان سلوکی همچنین به سیاست آزادی و مدارای دینی پادشاهان هخامنشی ادامه دادند.

■ گزینه درست را در اعراب و تحلیل صرفی مشخص کن:

۲۱۶ ۳) «در سفری گروهی به کرمان، مدیرمان پیشنهاد کرد که سه اثر تاریخی آن را که دولت در لیست میراث ملی ثبت‌شان کرده، مشاهده کنیم!»
دلایل رد سایر گزینه‌ها:

۱) «فی رحلة» خبر (← جار و مجرور). عبارت مذکور جمله‌ای فعلیه است نه اسمیه؛ پس اصلاً خبر ندارد. «فی رحلة» جار و مجرور است که درباره فعل «اقترح» توضیحی می‌دهد.

۲) من باب تفاعل (← من باب مفاعله)

۳) مبنی للمجهول (← مبني للمعلوم) / نائب فاعله (← فاعله). «ستجلّت» فعل معلوم است و ضمیر متصل «ها» مفعولش است.

توضیح: در گزینه (۳) «آثار» مفردش «أثر» است که مذکور می‌باشد. همچنین به ضمیر «ها» اضافه شده پس معرفه به اضافه است. به علاوه، چون عددود برای «ثلاثة» است، مضاری‌لیه و مجرور است.

■ گزینه مناسب را در پاسخ به سؤالات زیر مشخص کن (۲۲۰ - ۲۲۷)

بررسی گزینه‌ها:

۱) «القرن» مجرور به حرف جر (في) است. پس عدد ترتیبی «العشرون» که به عنوان صفت برایش آمده نیز باید مجرور باشد ← «العشرين»

۲) عدد ۱ بعد از عددود می‌آید ← «كيلومتر واحد»

۳) عددود عدددهای ۳ تا ۱۰ به صورت جمع می‌آیند ← «أربعة كهوف»

۴) «تسعة و أربعين بلدًا» صحیح است. عددود برای ۱۱ تا ۹۹ به صورت مفرد می‌آید.

۲۱۸ ۱) سؤال گزینه‌ای را خواسته که فعل ثلثی مزید در آن بیشتر آمده است.

بررسی گزینه‌ها:

۱) أخـبـرـت (إفعـال: إخـبارـ)، ظـمـارـيـنـ (مـفـاعـلـة: مـمـارـشـةـ)، يـمـكـنـ (إـفـعـالـ: إـمـكـانـ) = سـهـ فعلـ مـزـيدـ

۲) حـدـثـ (ثـلـاثـيـ مجرـدـ)، أخـرـجـ (إـفعـالـ: إـخـرـاجـ)، حتـىـ يـلـاحـظـواـ (مـفـاعـلـةـ): مـلـاحـظـةـ = دـوـ فعلـ مـزـيدـ

۳) يـدـخـلـ (إـفعـالـ: إـدـخـالـ)، يـقـنـشـ (تفـعـيلـ: تـقـتـيشـ)، أـنـ يـدـخـلـواـ (ثـلـاثـيـ مجرـدـ) = دـوـ فعلـ مـزـيدـ

۴) يـحـترـمـ (إـفعـالـ: اـحـتـرـامـ)، يـؤـكـدـ (تفـعـيلـ: تـأـكـيدـ)، تـعـاـيشـ (مـصـدـرـ اـزـ تـفـاعـلـ) = دـوـ فعلـ مـزـيدـ

توضیح: در گزینه (۳) «يـدـخـلـ» در اول جمله، فعل متعدد است؛ زیرا بعدش «الشرطـيـ» فـاعـلـ و سـيـسـ «المسـافـرـيـنـ» مـفـعـولـ (منـصـوبـ) آـمـدـ است، اـمـا «يـدـخـلـواـ» در آخر جمله، فعل لازم است؛ زیرا بعدش مـفـعـولـ نـيـامـدـ است.

ترجمه: پلیس مسافران را وارد می‌کند و قبل از این که به هواپیما وارد شوند، آن‌ها را بازرسی می‌کنند!

۲۱۹ ۱) سؤال گزینه‌ای را خواسته که در آن دو جمله اسمیه وجود دارد.

بررسی گزینه‌ها:

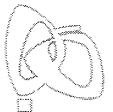
۱) در این عبارت، دو جمله اسمیه وجود دارد:

۱- «الشـمـسـ» (مبـتـداـ) + «جـذـوـهـاـ مـسـتـغـرـةـ» (خبرـ)

۲- «جـذـوـةـ» (مبـتـداـ) + «مـسـتـغـرـةـ» (خبرـ)

ترجمه: خورشید، پاره آتشش فروزان است.

دقـتـ ڪـنـيدـ: در این عبارت، يـكـ جـملـهـ اسمـيـهـ درـونـ يـكـ جـملـهـ اسمـيـهـ قـرارـ گـرفـتـهـ! يعني «جـذـوـهـاـ مـسـتـغـرـةـ» خـودـشـ يـكـ جـملـهـ اسمـيـهـ است کـهـ آـمـدـ وـ برـایـ «الـشـمـسـ» خـيرـ شـدـ وـ يـكـ جـملـهـ اسمـيـهـ بـزرـگـ تـرـ سـاختـهـ است.

۲۳۶ **۴** مبدأ گاهشماری اوستایی، به تخت نشستن هر پادشاه بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) رویدادهای تاریخی سرزمین‌ها و کشورهای مختلف از جمله کشور ما، با چند نوع گاهشماری، ثبت و نگارش یافته‌اند.

۲) تقویم اوستایی در هر ۴ سال، یک شبانه‌روز از سال حقیقی عقب می‌افتد.

۳) تقویم اوستایی در دوره‌ی ساسانیان به عنوان تقویم رسمی عمومیت یافت.

۲۳۷ **۲** باستان‌شناسان با مقایسه‌ی آثار و بناهای باستانی در زمان‌های مختلف می‌کوشند تا سیر پیشرفت‌های فنی، هنری و فرهنگی مردمان گذشته را درک کنند.

۲۳۸ **۳** در دوره‌ی گرداواری خوراک، سالیان درازی مردان در دسته‌های کوچک به شکار می‌رفتند و زنان به جمع‌آوری بقایای خوردنی گیاهان و درختان می‌پرداختند.

۲۳۹ **۲** منابع دست‌اول یا اصلی به همه‌ی آثاری گفته می‌شود که در زمان وقوع حادثه یا نزدیکترین زمان به وقوع آن، نوشته شده‌اند؛ به عبارت دیگر، نویسنده‌گان این نوع منابع، خود ناظر رویدادها بوده‌اند و یا این‌که شرح ماجرا را از شاهدان واقعه شنیده‌اند.

۲۴۰ **۲** پس از آن‌که اقوام آیاپی حکومت تشکیل دادند، سرزمین‌های مختلف را فتح کردند و به تدریج افراد و خاندان‌هایی که اداره‌ی حکومت را بر عهده داشتند، به ثروت بیش‌تر و منزلت بالاتری دست یافتند. تمرکز قدرت و ثروت در نزد عده‌ای خاص، موجب ایجاد نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی و شکل‌گیری طبقات اجتماعی به معنای واقعی آن شد. دوره‌ی کوتاه فرمانروایی مادها را باید سرآغاز این تحول دانست.

۲۴۱ **۱** یکی از تحولات چشمگیر دوران حاکمیت غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان، زوال موقعیت اقتصادی و اجتماعی دهقانان در ایران بود.

۲۴۲ **۴** صلیبیان اگرچه در جنگ‌های صلیبی به لحاظ سیاسی و نظامی شکست خورده‌اند، اما بهره‌های اقتصادی، فرهنگی و علمی فراوانی از این جنگ‌ها برداشتند. بر اثر این جنگ‌ها، اطلاعات جغرافیایی اروپاییان افزایش یافت و بنادر مهم اروپایی در دریای مدیترانه از نو شکوفا شدند و دوباره رونق گرفتند.

۲۴۳ **۱** امیران آل بویه بیش از یک قرن خلافت عباسی را تحت سلطه‌ی خود داشتند و عزل و نصب خلیفه به میل آنان انجام می‌گرفت. البته آنان حرمت و شأن خلافت را نگه می‌داشتند و چنین وامدود می‌کردند که تابع خلیفه هستند.

۲۴۴ **۲** نقاش بزرگی به نام آفارضا عباسی با طرح‌ها و نوآوری‌های بی‌نظیرش، مکتب اصفهان را پایه‌گذاری کرد. مهم‌ترین نوآوری رضا عباسی در تغایرگری این بود که زندگی روزمره‌ی عموم مردم و فعالیت اصناف و پیشه‌وران را به تصویر می‌کشید.

۲۴۵ **۳** پس از مسلمان شدن مغول‌ها، هر چند که نظام مالیاتی تا حدودی اصلاح شد اما بخشی از بی‌نظمی‌ها هم‌چنان ادامه یافت. پس از آن، بار دیگر اخذ خراج از کشاورزان مورد توجه بیش‌تری قرار گرفت و سه‌گونه‌ی مالیات کشاورزی، مالیات بازرگانی و مالیات دامی تا پایان عهد تیموریان تداوم یافت.

۲۴۶ **۱** پس از هجرت پیامبر و یارانش به مدینه، مشرکان قریش هم‌چنان بزرگ‌ترین و سرخست ترین دشمنان دعوت اسلامی باقی ماندند. یادآوری: قبیله‌ی قربیش در شهر مکه ساکن بود.

۲۲۵ **۳** در دوران ساسانیان، سیراف از جمله بندرهای مهم خلیج فارس بود که به گفته‌ی مورخان، اهالی آن‌جا در دریانوردی و صیادی مهارت زیادی داشتند.

۲۲۶ **۳** تا آن زمان، موبidan ترجیح می‌دادند که مطالب کتاب اوستا را به حافظه بسپارند و به صورت شفاهی به دیگران منتقل کنند، ولی تحولات دینی این عصر، از جمله پیشرفت دین مسیح در قلمرو ساسانی و درگرفتن مباحثات اعتقادی میان پیروان ادیان مختلف، موجب شد موبidan برای این‌که در مقام بحث و جدل، سند و مدرک قابل استنادی در اختیار داشته باشد، اقدام به مکتوب کردن اوستای شفاهی کنند؛ هر چند هم‌چنان به نقل شفاهی آن رغبت بیش‌تری داشتند.

۲۲۷ **۱** عموم مورخان تا دویست سال پیش، در میان سلسله‌های حکومتی ایران باستان، تنها از تاریخ ساسانیان اطلاع و شناخت نسبتاً در خور توجهی داشتند و سلسله و شاهان اشکانی را تا حدودی می‌شناختند، اما چندان شناختی از سلسله‌های ایلام، ماد و هخامنشیان نداشتند و پادشاهان بزرگی چون کورش و داریوش هخامنشی را به درستی نمی‌شناختند.

۲۲۸ **۴** پس از آن‌که امپراتور کنستانتین (۳۰۶-۳۳۷ م)، شهر بیزانسیوم (قسطنطینیه / استانبول) را به پایتختی برگزید، به تدریج زمینه‌ی تقسیم امپراتوری روم به دو بخش شرقی و غربی فراهم آمد.

۲۲۹ **۳** پس از پایان جنگ‌های یونان و ایران، دولت - شهر آتن به رهبری پریکلس، سیاستمدار آزادی‌خواه، به سرعت در مسیر پیشرفت و توسعه‌طلبی سیاسی و نظامی گام بوداشت.

۲۳۰ **۴** بعضی از پژوهشگران احتمال مهاجرت گروه‌هایی از جمیعت‌های انسانی را از آفریقا، آسیای مرکزی، قفقاز و شبه‌قاره‌ی هند به سوی سرزمین‌ما، در دوران پارینه‌سنگی قدیم مطرح کرده‌اند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) کهن‌ترین نشانه و آثاری که از حضور انسان در ایران تاکنون کشف شده، مربوط به بستر کشف‌رود در نزدیکی مشهد است.

۲) سابقه‌ی حضور انسان در فلات ایران به طور دقیق روشن نیست.

۳) علاوه بر کشف‌رود، از دیگر مناطق ایران، به ویژه از غارها نیز ابزارهای سنگی مخلتفی با قدمت کم‌تری به دست آمده است.

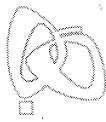
۲۳۱ **۴** برای اولین بار در قرن ۹ ق.م. در سالنامه‌های شاهان آشوری به مادی‌ها اشاره شده است.

۲۳۲ **۲** از دوران اشکانی، نقش‌برجسته‌های هخامنشی و ساسانی نیستند. و هنری در سطح نقش‌برجسته‌های هخامنشی و ساسانی نیستند.

۲۳۳ **۴** با پیشرفت و تکامل شیوه‌های پژوهش در تاریخ در دو قرن اخیر، مورخان به اهمیت استفاده از نقشه‌های تاریخی پی برده‌اند.

۲۳۴ **۴** در عصر باستان تعدادی از اندیشمندان و فیلسوفان چینی، اصول و آیینی برای اداره‌ی جامعه و حکومت عرضه کردند. یکی از برجسته‌ترین این اندیشمندان، کنفوشیوس بود. کنفوشیوس بیش از هر چیز به رفتار اخلاقی توجه داشت و دریاره‌ی دین یا خدایان چینی خیلی کم سخن گفته است. اساس تعالیم او این بود که مردم چطور باید رفتار کنند و حاکمان چگونه رفتار مناسب را در جامعه ترویج دهند.

۲۳۵ **۱** پس از آن‌که حکومت بابل قدیم، چار ضعف و زوال شد، آشوریان که قومی جنگ‌جو در شمال بین‌النهرین بودند، به قدرت رسیدند.

۴ ۲۵۶ معاویه برای رسیدن به اهداف قدرت طلبانه‌ای که در سر داشت، خود را خون خواه عثمان، خلیفه‌ی سوم معرفی می‌کرد، در حالی که از کمک به عثمان در مقابل معتضدان خودداری کرده بود.

۳ ۲۵۷ در این مرحله، پژوهشگران و مورخان موضوعاتی نظری و بیزگی‌های هویتی روایت‌کننده خبر، محل تولد و زندگی، گرایش فکری، مذهبی و سیاسی و جایگاه علمی او را مسورد بررسی قرار می‌دهند. یکی از کارهای مورخان در نقد روایت‌کننده این است که چه فاصله‌ی زمانی و مکانی بین راوی و خبر وجود دارد.

تذکر: گرینه‌ی (۳) مربوط به مرحله‌ی «سنجهش اعتبار و نقد و بررسی گزارش‌ها و منابع تاریخی» است.

۲ ۲۵۸ مارتنی لوتر در طی مطالعات و تأملات گسترشده خود در باب آیین مسیح و کتاب مقدس، به این نتیجه رسید که برخلاف دیدگاه غالب کلیساییان، آن‌چه مایه‌ی رستگاری انسان می‌شود، ایمان است و نه انجام دادن کارهای نیک.

۴ ۲۵۹ دانشمندان عصر رنسانس با مطالعه و بررسی آثار و نوشتۀ‌های دوره‌ی باستان، رساله‌های متعددی درباره‌ی تعلیم و تربیت نوشتند و نظریه‌ی آموزشی جدیدی را ارائه کردند. براساس این نظریه، هدف آموزش و پرورش، تربیت دانشمندان بر جسته نبود، بلکه می‌خواستند شهروندانی را تربیت کنند که نقش سودمندی در جامعه ایفا کنند و در حیات شهری فعال باشند.

اهتمام و اعتمتاً به روش تجربی، به تدریج سبب پیشرفت‌های جدیدی در بسیاری از علوم شد و زمینه‌ی انقلاب علمی را در سده‌های ۱۷ و ۱۸ م. فراهم ساخت. این پیشرفت‌ها تنها مدبون اطلاعات جدید نبود، بلکه بیش‌تر مدیون دیدگاه‌های نوینی بود که توسط دانشمندان و فلاسفه‌ای چون دکارت بنیان‌گذار سبک تحقیق در ریاضی و فرانسیس بیکن، از طرفداران روش شناخت تجربی در مطالعات علمی حاصل شد.

۴ ۲۶۰ در دوران شاه سلطان‌حسین، حکومت صفوی به نهایت ضعف و انحطاط رسید. او شاهی ضعیف و بی‌اراده بود و نسبت به امور مملکت توجه لازم را نداشت و به شدت تحت نفوذ درباریان و مشاوران خرافه‌پرست و نالایق بود. از این‌رو، در زمان زمامداری او اختلاف و درگیری میان مقام‌های کشوری (اهل قلم) و لشکری (اهل شمشیر) افزایش یافت و اداره‌ی امور حکومت با بی‌نظمی و اخلال مواجه شد. کشاورزی، صنعت و تجارت دچار رکود و سستی شد. تعصبات مذهبی و فشار بر اقلیت‌های دینی افزایش یافت و اسباب نارضایتی گروههایی از مردم ایران را فراهم آورد.

تذکر: عبارت «ج» مربوط به زمان شاه سلیمان صفوی است.

جغرافیا

۴ ۲۶۱ استان‌های یزد، کرمان و اصفهان بیشترین شاغلان بخش معدن کشور را دارا هستند.

۱ ۲۶۲ بین سال‌های ۱۳۹۵ – ۱۳۷۵ درصد زندگی روستایی در ایران رشد منفی داشته است.

۲ ۲۶۳ جنگ و بیماری سبب از بین رفتن شهر باستانی بیشاپور در زمان ساسانیان شد. این شهر تا قرن هفتم هجری شهری آباد بوده است.

۳ ۲۶۴ عرض جغرافیایی ۲۵ تا ۳۰ درجه‌ی شمالی ← ۱۳٪ شهر ارتفاع ۲۰۰۰ متر به بالا ← ۷٪ شهر

۳ ۲۴۷ در قرن ۴ م.، امپراتوری روم بر اثر مشکلات اداری و اقتصادی به دو بخش شرقی و غربی تقسیم شد.

۴ ۲۴۸ گروهی از اندیشمندان، شاعران و نویسنده‌گان ایرانی با سیاست تعصب و تفاخر طلبی قومی و قبیله‌ای امویان، به مخالفت برخاستند و با استناد به آیات قرآن و روایات پیامبر، بر برابری تمامی اقوام تأکید می‌کردند. اینان به شعبویان معروف شدند. جنبش شعوبی در دوره‌ی اول عباسیان نیز هم چنان در عراق فعال بود.

۱ ۲۴۹ در دوره‌ی ضعف و انحطاط عباسیان، قیام‌های ضد عباسیان و جنبش‌های استقلال طلبی، بخش‌های وسیعی از قلمرو خلافت از جمله ایران، شمال آفریقا و مصر را فراگرفت. رهبران برخی از این قیام‌ها و جنبش‌ها موفق شدند قدرت را در مناطقی به دست گرفته و سلسله‌های حکومتی مستقلی را تأسیس کنند. این وضعیت تا بدان جا پیش رفت که دامنه‌ی قدرت سیاسی و اداری خلفاً به عراق و سرانجام شهر بغداد محدود شد. حتی امیران و سلاطین برخی از سلسله‌ها مانند آل بویه و سلجوقیان بر پایتخت عباسیان نیز تسلط یافتند. با این حال، احترام و جایگاه دینی خلفاً هم چنان محفوظ ماند.

۴ ۲۵۰ در آستانه‌ی ظهر اسلام، تعدادی از قبیله‌های عرب به دین‌های یهودیت و مسیحیت گرویده بودند. برخی از یهودیان ساکن یشرب و معدودی از مسیحیان مستقر در نجران از آن جمله‌اند.

۳ ۲۵۱ مصر همچون شام، به هنگام ظهر اسلام، بخشی از قلمرو امپراتوری روم شرقی بود. اسکندریه در شمال مصر، یکی از مراکز مهم نیروی دریایی آن امپراتوری به شمار می‌رفت.

۳ ۲۵۲ شاه عباس گروهی از ارامنه را در اصفهان مستقر کرد و از دانش‌ها و تجارب فنی، اقتصادی و تجاری آن‌ها به نفع کشور بهره برد.

۱ ۲۵۳ در دوره‌ی تیموری، مصور کردن کتاب‌های گوناگون از نجوم گرفته تا شاهنامه و دیوان‌های شعر به لحاظ کمّی و کیفی افزایش پیدا کرد ← نشان می‌دهد که میزان و کیفیت تولید کتاب‌های مصور در دوره‌ی تیموری، بیش‌تر از دوره‌ی قبل (ایلخانی) بوده است.

۲ ۲۵۴ بررسی سایر گزینه‌ها:
۱) تیمور اگر چه در کشتار مردم دست کمی از مغولان نداشت، اما در ویرانگری به پای آنان نمی‌رسید.

۳) در عصر تیموری، شعر و شاعری رواج بیش‌تری یافت.

۴) در دوره‌ی ایلخانی، خراسان کاملاً ویران شده بود و مرکز سیاسی و هنری، در غرب ایران بود.

۲ ۲۵۴ تاریخ‌های محلی یکی از مهم‌ترین گونه‌های تاریخ‌نگاری و یکی از گنجینه‌های مهم اطلاعات سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و نظامی و نیز گرافیایی شهرها و مناطق ایران است. انگیزه‌ی اصلی نویسنده‌گان این دسته از کتاب‌های تاریخی، ثبت و ضبط رویدادهای تاریخی، بیان ویزگی‌های جغرافیایی و اقتصادی و نگارش زندگی‌نامه‌ی مفاخر و مشاهیر محلی بوده است. از معروف‌ترین آثار تاریخ محلی می‌توان به تاریخ سیستان از مؤلفی ناشناخته، در موضوع تاریخ سیستان از ایام قدیم تا سال ۷۲۵ق.، تاریخ رویان تأییف اولیاء‌الله آملی درباره‌ی تاریخ رویان از قدیمی‌ترین ایام تا ۷۶۴ق. و کتاب فارسنامه‌ی ابن‌بلخی در تاریخ و گرافیای فارس اشاره کرد.

۳ ۲۵۵ تاریخ‌نگاری روایی در آغاز برای ثبت و ضبط سخنان و سیره‌ی پیامبر و صحابه‌ی ایشان به کار گرفته می‌شد، ولی بعدها برای ثبت وقایع دوران‌های بعدی نیز از این روش استفاده شد.

۲ ۲۷۸

عرض جغرافیایی
پرفشار جنب حاره‌ای
عوامل ناشی از موقعیت جغرافیایی
نزدیکی به دریاها و دوری از آن و
منابع رطوبتی

۱ ۲۶۵
بررسی عبارت‌های نادرست:

- (الف) در کشور ما بیش از ۱۶۰ نوع صنایع دستی وجود دارد.
(ب) در کشور ما بیش از یک میلیون اثر باستانی وجود دارد.

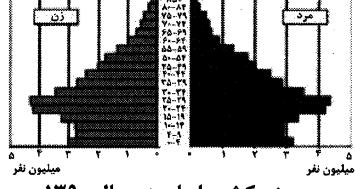
۴ ۲۶۶
 تقسیمات سیاسی کشوری در ایران، متناسب با موقعیت و زمان تغییر می‌یابد.۱ ۲۶۷
در زمان صفویه، افشاریه و زندیه، عناصر اصلی تقسیمات کشوری به ترتیب عبارت بود از ایالت، ولایت، بلوک و قصبه.۴ ۲۶۸
آریایی‌ها به علت سرما و از دست دادن چراغ‌گاه از شمال دریای خزر به سمت جنوب دریای خزر حرکت کردند. ← طبیعی مردم سیستان به دلیل خشک شدن منابع آب به سمت سرزمین گرگان حرکت کردند. ← طبیعی۲ ۲۶۹
از خراسان رضوی به تهران ← مهاجر فرسنی و مهاجر پذیری از تهران به خراسان رضوی ← مهاجر فرسنی و مهاجر پذیری۳ ۲۷۰
الف) به بررسی سیر تکوین و تحول پدیده می‌پردازد ← چطورب) انسان و روابط متقابل او را با محیط مورد توجه قرار می‌دهد ← چه کسی
ج) بر ماهیت هر پدیده یا مسئله، دلالت دارد ← چه چیز

۲ ۲۷۱

ژئومورفولوژی
آب و هواشناسی
جغرافیای آبها
جغرافیای زیستی
جغرافیای خاکها

۳ ۲۷۲
در مرحله‌ی تدوین فرضیه، پژوهشگر با توجه به مسئله‌ی خود، پیشنهادها و خبرهای اولیه را در چارچوب مسئله‌ی پژوهش خود ارائه می‌کند.۱ ۲۷۳
کوهستان‌های تالش با جهت شمالی - جنوبی، منطقه‌ی آذربایجان را از کناره‌های دریای خزر جدا کرده است.۱ ۲۷۴
علت اصلی فعالیت چشممه‌های گل‌فشان فعالیت‌های زمین‌ساختی است.۳ ۲۷۵
در مناطق کوهستانی، مکان‌هایی وجود دارند که آب بخش‌هایی از رودها را تأمین می‌کنند؛ به این مکان‌ها کانون‌های آبگیر می‌گویند.

۴ ۲۷۶

هر میلیون نفر

۱۳۹۰

۴ ۲۷۷
اختلاف شدید درجه‌ی حرارت روزانه و سالانه در نواحی مختلف ایران، سبب ایجاد تنوع فراوان در تولیدات باقی شده است. کشور ما برای تولیدات باقی از مزیت‌های زیادی برخوردار است، زیرا امکان کشت انواع گوناگون میوه‌های سردسیری، نیمه‌گرمسیری و گرمسیری را دارد.

فسرده

پایتخت در مرکز

چندتکه

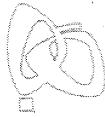
ایجاد خطوط ارتباطی با مشکل مواجه است.

طلانی

ایجاد خطوط ارتباطی با مشکل مواجه است.

۴ ۲۸۲
مکیندر در جزیره‌ی جهانی، منطقه‌ی خشکی اوراسیا (از رود ولگا در غرب تا سیبری در شرق) را قلعه‌ی (دز) جهان می‌دانست و می‌گفت این منطقه برای قدرت‌های دریایی، غیرقابل دسترس است.۲ ۲۸۳
هویت ملی، همبستگی ملی و پیوستگی سرزمینی از مهم‌ترین عوامل پیدایش و بقای یک کشورند.۲ ۲۸۴
مرز (کانادا و آمریکا) و (ایران و افغانستان) از نوع غیرطبیعی (مصنوعی) است.۳ ۲۸۵
تالوگ بهترین خط مرزی است، چون هر دو کشور حق کشتیرانی در دو طرف آن را دارند.۴ ۲۸۶
شیه‌جزیره‌ی کریمه در شمال دریای سیاه و جنوب اوکراین واقع است.۳ ۲۸۷
نواحی‌ای که نظام مدیریت مخصوص به خود را دارند، نواحی خودمختار و مناطق آزاد تجاری هستند.

۳۰۴ نهاد اجتماعی مجموعه‌ای از عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و نمادهایی است که برای رفع نیازهای معینی از افراد و جهان اجتماعی اختصاص پیدا می‌کند.

وقتی اجزا و لایه‌های جهان اجتماعی را در ارتباط با هم در نظر بگیریم، نهادهای اجتماعی آشکار می‌شوند.

۳۰۵ عدهای از جامعه‌شناسان معتقدند همه‌ی جهان‌های اجتماعی شبیه یکدیگرند و بر همین اساس مسیر یکسانی را نیز طی می‌کنند؛ مانند مراحل مختلف رشد موجود زنده از دوران کودکی تا مراحل بزرگسالی.

۳۰۶ فرست‌ها و محدودیت‌ها به یکدیگر وابسته‌اند و هیچ‌کدام بدون دیگری محقق نمی‌شوند.

جهان متعدد علومی را که از روش‌های فراتجربی (عقلانی و وحیانی) استفاده می‌کنند، علم نمی‌شناسد.

فرهنگ اساطیری، مانع شکوفایی فطرت آدمی می‌شود.

۳۰۷ بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) ارزش‌هایی که مردم یک جامعه به آن عمل می‌کنند، قلمرو واقعی جهان اجتماعی را می‌سازد.

ج) حق و باطل بر مدار بینش و گرایش جهان‌های اجتماعی دچار تغییر نمی‌شود.

۳۰۸ احترام به پدر و مادر و استکبارستیزی از آرمان‌هایی هستند که درون قلمرو واقعی قرار می‌گیرند، در حالی که ناپسند بودن اسراف و تبذیر، بیرون قلمرو واقعی جهان اجتماعی قرار می‌گیرد.

۳۰۹ حدود قلمرو واقعی و آرمانی هر جهان اجتماعی دستخوش تغییر می‌شود و از جامعه‌ای به جامعه‌ی دیگر متفاوت است و در مکان‌ها و زمان‌های مختلف دچار تغییر می‌شوند.

روابط اجتماعی با یکدیگر در محدوده‌ی هنجارها و نمادها از تغییرات درون یک جهان اجتماعی به شمار می‌رود.

حق و باطل بودن هر لایه از جهان اجتماعی با علم متناسب با همان لایه شناخته می‌شود.

۳۱۰ ارزیابی جهان‌های اجتماعی به معنای ارزیابی واقعیت‌ها و آرمان‌های جهان اجتماعی است.

رشد علوم تجربی و فناوری حاصل از آن برای تسلط بر طبیعت و جامعه را گسترش عقلانیت ابزاری می‌گویند.

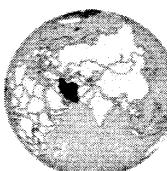
منظور از جهان متعدد، غرب بعد از رنسانس یعنی جهان غرب چهارصد سال اخیر است.

۳۱۱ ترویج علوم انسانی غربی در کشورهای غیرغربی عمیق‌ترین تأثیر را در توزیع جهانی فرهنگ غرب ایفا می‌کند، زیرا این علوم موجب می‌شوند تا فرهنگ‌های دینی هویت خود را از نگاه فرهنگ غربی بازخوانی کنند.

۳۱۲ رشد تجارت باعث برتری جایگاه تجاری نسبت به زمین‌داران شده بود و دولت برای افزایش قدرت خود به سرمایه و پول بازگانان نیاز داشت و بازگانان نیازمند حمایت ناوگان نظامی دولت بودند. بنابراین پیوند قدرت با ثروت و تجارت شکل گرفت. صنعت عنصر دیگری بود که بر فرآیند انباست ثروت و موقعیت سرمایه‌داران افزوخت.

پایگاه نظامی آمریکا در ژاپن بیانگر استعمار و ادغام جوامع در نظام نوین جهانی است.

دولت - ملت‌های جدید در نتیجه‌ی پیدایش قدرت‌های سکولار پدید آمدند.

ناحیه‌ی ملی

ناحیه‌ی سیاسی فرامی

۲۸۹ کشتی‌های فلهبر، غلات، زغال، سنگ‌آهن و سیمان حمل می‌کنند.

۲۹۰ کشورهای پیرامونی عمده‌ای تولیدکننده و صادرکننده مواد اولیه و خام‌اند و از نظر توسعه‌ی صنعتی و فناوری‌های نوین در سطح پایین‌تر قرار دارند.

۲۹۱ شرکت‌های چندملیتی نقش مهمی در تجارت جهانی دارند.

۲۹۲ جمهوری‌های چک و لهستان از اروپای شرقی، نواحی صنعتی مهم در جهان هستند.

۲۹۳ در کشورهای آسیایی و آفریقایی، بخش عمده‌ی غذای مردم را غلات تشکیل می‌دهد.

۲۹۴ مبدأ ورزش‌های کشور کانادا است.

۲۹۵ خانواده‌ی زبانی هند و اروپایی، بزرگ‌ترین و گستردگرین گروه زبانی دنیاست.

۲۹۶ صحرای بزرگ آفریقا ← فسفات
بیابان کالاهاری ← الماس

۲۹۷ زیست‌بوم بیشه‌زارها و مراعات مدیترانه‌ای، در طبقه‌بندی گودی کم‌ترین مساحت را دارا است.

۲۹۸ کارست پدیده‌ی خوردگی و انحلال سنگ‌های آهکی است.

۲۹۹ دو ناحیه‌ی زبانی انگلیسی و اسپانیایی در مجاورت مراز ایالات متحده‌ی آمریکا و مکزیک قرار دارند.

۳۰۰ مراعات مداری در حاشیه‌ی صحراء، به علت خشکی هوا به استپ بیابانی تبدیل می‌شوند.

جامعه‌شناسی

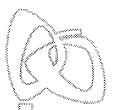
۳۰۱ بیماری‌های تنفسی پیامد غیرارادی (طبیعی) سیگار و قلیان کشیدن (کنش) می‌باشد.

در علوم انسانی به فعالیتی که انسان انجام می‌دهد کنش می‌گویند. بنابراین کنترل خشم نوعی کنش محسوب می‌شود.

اگر انسان آگاهی خود را نسبت به کنشی که انجام می‌دهد از دست بدهد، از ادامه‌ی کنش باز می‌ماند.

۳۰۲ پدیده‌های اجتماعی به مرور از انسان‌هایی که آن‌ها را به وجود آورده‌اند مستقل می‌شوند.

۳۰۳ جهان اجتماعی شامل دو دسته‌ی پدیده‌های اعتباری که کنش‌ها و پیامدهای انسان‌ها را شامل می‌شود و پدیده‌های تکوینی که انسان آن‌ها را ایجاد نمی‌کند، ولی به واسطه‌ی ارتباطی که با زندگی انسان دارند، به جهان اجتماعی راه می‌یابند، می‌شود.

۳۲۰ در استعمار نو، کشورهای استعمارگر با استفاده از ظرفیت‌هایی که در دوره‌ی استعمار ایجاد کرده‌اند، از مجریان بومی و داخلی کشورهای مستعمره برای نیل به اهداف استعماری خود استفاده می‌کنند.

در دوران رنسانس پادشاهان و قدرت‌های محلی به عنوان رقیبان دنیاطلب کلیسا ظهور کردند و به دلیل رویکرد دنیوی خود و برای حذف کلیسا به جای آن که عملکرد آباء کلیسا را نقد کنند، به تدریج دخالت دین در امور دنیوی را انکار کردند.

گسترش تجارت و به دنبال آن رشد صنعت، قشر جدید سرمایه‌داران را به وجود آورد.

فلسفه و منطق

۳۲۱ ارسطو کاشف قواعد منطق (قواعد ذهن) و تدوین‌کننده‌ی (مدون‌کننده) علم منطق است.

۳۲۲ تصورات با تعریف معلوم می‌شوند و تصدیق‌ها با استدلال.

گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳) تصویر هستند، چون در آن‌ها حکم و قضاوتی وجود ندارد.

۳۲۳ اگر در تعریفی بین معروف و معروف نسبت تباین برقرار باشد، تعریف بی‌ربط است (لذا جامع و مانع بودن آن منتفی است) و اگر بین معروف و معروف رابطه‌ی عموم و خصوص من‌وجه برقرار باشد، تعریف نه جامع است نه مانع.

۳۲۴ در عبارت گزینه‌ی (۴)، منظور واژه‌ی «مجموعه‌ی اعداد طبیعی» است که در واقع یعنی این واژه چهار نقطه دارد. این مفهوم جزئی است.

۳۲۵ اگر بین مفهوم عام و مفهوم سوم، نسبت تساوی برقرار باشد، بین مفهوم سوم و مفهوم خاص قطعاً عموم و خصوص مطلق است، در صورتی که فرض سؤال این است که بین این دو مفهوم نسبت تباین برقرار است.

۳۲۶ غیرذاتی، همان عرضی است. «بعضی عرضی‌ها غیرقابل تفکیک از ذات هستند» و «بعضی نیستند» و «بعضی غیرقابل تفکیک از ذات‌ها عرضی هستند» و «بعضی نیستند»؛ پس رابطه‌ی عموم و خصوص من‌وجه بین آن‌ها برقرار است.

۳۲۷ مثلث چون مقدار است و مقدار، عرض است، پس به تنها یک در واقعیت وجود ندارد و باید عارض بر یک جوهر شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۳۲۸ ۱) کیفیت‌های مختص به کم، صفات و حالاتی هستند که عارض بر مثلث می‌شوند.

۲) مثلث خط نیست، سطح یا شکل است.

۳) مثلث دارای نوع نیست، چون دیگر به ذاتی قابل تقسیم نیست.

۳۲۹ ۱) یک شیء نمی‌تواند دو حد تام داشته باشد، چون حد تام بیانگر تمام ذات یک شیء است و نمی‌تواند یک شیء دو تمام ذات داشته باشد؛ به عبارت دیگر یک شیء نمی‌تواند دو جنس قریب و دو فصل داشته باشد.

در دادگاه حرف نمی‌زنم. (یک قضیه‌ی شرطی است).

به خدا اگر من پولی را که اینجا بود برداشته باشم = من این پولی را که اینجا بود برداشتم. (یک قضیه‌ی حملی است).

۳۳۰ در قضایا مطابق با واقع بودن (صدق بودن) شرط قضیه بودن نیست.

۳۱۳ حرکت‌های اعتراض‌آمیز مذهبی با عنوان پروتستانتیسم شناخته می‌شود.

رویکرد سکولار و دنیوی با فلسفه‌های روش‌نگری عمیق‌ترین لایه‌های فرهنگ غرب را تسخیر کرد. بدین ترتیب سکولاریسم در باورهای بنيادین این فرهنگ نهادینه شد.

لیبرالیسم را مباحث دانستن همه‌ی امور در قیاس با خواست انسان تعریف کرده‌اند و به معنای مبدأ بودن آدمی برای همه‌ی ارزش‌هایی است که به خواست او شکل می‌گیرد.

۳۱۴ در قرن ۱۷ و ۱۸ عقل‌گرایی و نفی وحی به دئیسم منجر شد.

اوامنیسم در ادبیات نیز ظهور کرد و رمان در ادبیات فرهنگ غرب به علت

توجه به حالات روانی آدمیان در زندگی روزمره به جای سلوک و مکاشفات معنوی اهمیت بالایی پیدا کرد.

وقتی روش‌نگری به شناخت حسی و تجربی محدود شود، نوعی علم تجربی سکولار پدید می‌آید. این علم توان داوری درباره‌ی ارزش‌ها و آرمان‌های انسانی را ندارد و صرفاً به صورت دانش ابزاری در خدمت اهداف دنیوی انسان قرار می‌گیرد.

۳۱۵ بررسی عبارت‌های نادرست:

(الف) در بحران معرفت‌شناختی امکان تشخیص درست یا غلط بودن باورها و اندیشه‌ها و خوب یا بد بودن هنجارها و رفتارها از بیش سلب می‌شود.

(ج) قدرت نظامی و صنعتی دولت‌های استعماری غربی بیشتر رجال سیاسی و دولتمردان جوامع اسلامی را مقهور خود ساخت.

۳۱۶ استفاده از مکاتب و روش‌های غربی علاوه‌بر این‌که وحدت امت اسلامی را مخدوش می‌ساختند، مورد حمایت مردمی که در دامان اسلام تربیت یافته بودند نیز قرار نمی‌گرفتند.

قدرت سیاسی جوامع اسلامی تا قبل از استعمار بیشتر ریشه در مناسبات قومی و قبیله‌ای داشت. در دوران استعمار از طریق سازش با دولت‌های غربی با قدرت استعمارگران پیوند خورد و استبداد ایلی و قومی به صورت استبداد استعماری درآمد.

عقاید و ارزش‌های جهانی اسلام، فارغ از عملکرد قدرت‌های سیاسی با کوشش عالمان مسلمان از مزه‌های سیاسی و جغرافیایی جوامع مختلف عبور کرد.

۳۱۷ در استعمار نو، استعمارگران پنهان و مجریان آشکارند. استعمار فرانو، غربی کردن جهان را در پوشش نام جهانی شدن پیگیری می‌کند.

امپریالیسم سیاسی، از طریق اشغال نظامی جوامع ضعیف شکل می‌گیرد.

۳۱۸ برخی قید و بندها زمینه‌ی ظلم بر انسان را فراهم می‌کنند.

فرهنگ جهانی باید حریت و آزادی انسان از این قید و بندها را تأمین نماید.

فرهنگ جهانی باید در لایه‌های مختلف خود به ارزش جهان‌شمول عدالت و

قسط معتقد و پایبند باشد.

در صورت عدم وجود ارزش جهان‌شمول معنویت بشر به بحران‌های روحی و روانی گرفتار می‌شود.

۳۱۹ حقوق بشر صورتی دنیوی و این جهانی دارد و صرفاً براساس خواسته‌ها، عادت‌ها و تمایلات طبیعی آدمیان شکل می‌گیرد.

۴ ۳۴۲

ردیابی علامت	علامت	ردیابی شدن علامت
هشدار کاذب (ب)	غایب	رده درست
اصابت یا تصمیم درست	حاضر	از دست دادن محرك هدف (الف)

توجه: جدول کتاب جابه‌جا کشیده شده است.

۲ ۳۴۳ اگر از حواس مختلف برای انجام یک تکلیف استفاده نماییم، توجه متمرکز ایجاد می‌شود. فقط در گزینه‌ی (۲) نسرين در هنگام آشپزی، دستور پخت را با دیدن شبکه‌های اجتماعی خود دنبال می‌کند (یعنی تصاویر آن را می‌بیند و مطالب آن را می‌خواند) و این اعمال همگی مربوط به یک فعالیت یعنی آشپزی هستند. اما در سایر گزینه‌ها، افراد دو فعالیت متفاوت را هم‌زمان انجام می‌دهند که باعث کاهش کارایی توجه خواهد شد.

۱ ۳۴۴ عدم توانایی در صحبت کردن ← مشکل در توانایی‌های زبانی ← مشکل در رشد شناختی اصرار بیش از حد بر خواسته‌ها برای خرید اسباب‌بازی ← مشکل در رشد هیجانی سهم برادر خود را به زور گرفتن ← عمل غیراخلاقی ← مشکل در رشد اخلاقی

۳ ۳۴۵ (الف) عدم کنترل خشم ← به هیجان مربوط می‌شود ← دستگاه لیمبیک یا کنتراری (ب) مهارت در بندبازی ← کنترل هماهنگی بدن، توازن و کشش عضلانی ← مخچه

ج) پرتاپ کردن خار توسط جوجه‌تیغی ← جنگیدن ← هیبوتالاموس ۴ ۳۴۶ بهترین شیوه کنترل اثر گذشت زمان ← مرور اطلاعات در زمان مناسب است.

فاصله‌ی مرور مطالب نباید بیشتر از شش یا هفت ساعت باشد. مرور مطالب فراتر از تکرار صرف است.

حل کردن دوباره مسائل توسط سعید چهار ساعت بعد از یادگیری به معنی مرور کارآمد است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) یادگیری عمیق صورت گرفته که مربوط به کنترل اثر تداخل است.

۲) یادگیری با فاصله صورت گرفته که مربوط به کنترل اثر تداخل است.

۳) تکرار صرف بلا فاصله بعد از یادگیری صورت گرفته که نمی‌تواند مؤثر باشد.

۳ ۳۴۷ بازگویی (تکرار) و تمرین یکی از ساده‌ترین شیوه‌های انتقال اطلاعات از حافظه کوتاه‌مدت به بلندمدت است.

توجه باعث می‌شود ردهای حسی ذخیره شده در حافظه حسی به اطلاعات تبدیل شده و به حافظه کوتاه‌مدت و حافظه کاری انتقال یابند.

۳ ۳۴۸ به فعالیت‌ها و کنش‌های انسانی که قابل مشاهده مستقیم نیستند، شناخت (فرآیندهای ذهنی) می‌گویند (این قبیل فعالیت‌ها را نمی‌توان به صورت مستقیم دید، بلکه فقط از نتایج آن‌ها می‌توان به وجودشان پی برد). به دنبال معنایی برای زیستن توسط ستاره یعنی اندیشه‌یدن که قابل مشاهده‌ی مستقیم نیست، اما سایر گزینه‌ها اشاره به رفتار دارند که قابل مشاهده‌ی مستقیم است، مانند راهپیمایی (حرکت دسته‌جمعی انسان‌ها)، کوچ پرنده‌گان (حرکت دسته‌جمعی پرنده‌گان) و تشویق نمودن و دست زدن.

۴ ۳۳۱ هر قانونی بیان یک رابطه‌ی علیت است که یک رابطه‌ی کلی و ضروری است.

۴ ۳۳۲ چون طبیعت یکسان عمل می‌کند، می‌توان رفتار طبیعت در آینده را پیش‌بینی کرد.

۱) فواین طبیعت کشف شدنی هستند، نه ابداع‌کردنی.
۲ و ۳) روش علوم تجربی، تجربه و آزمایش است، نه عقلانی.

۳ ۳۳۳ کار فلسفه در هر حوزه‌ای مربوط به مبانی است و بررسی عقلانی این مبانی.

۲ ۳۳۴ تفاوت هنر در دوره‌های مختلف تاریخی در اصل مربوط به تحول نگاه و بینش فلسفی انسان است. هنر در هر دوره از تاریخ تکر و تمدن بشر، جلوه‌ای از نگاه انسان به حقیقت جهان در آن دوره است.

۱ بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) این طور نیست که مابعدالطبیعه فقط موجودات را از جهت وجود بررسی کند. ممکن است ماهیتی وجود نداشته باشد، اما در فلسفه اولی بررسی شود. هم‌چنین مباحث دیگری مثل علت و معلول و وحدت و کثرت در مابعدالطبیعه مورد بررسی قرار می‌گیرند.

۳) کار مابعدالطبیعه بررسی مبانی علوم نیست.
۴) فلسفه اولی با بقیه‌ی بخش‌های فلسفه بی ارتباط نیست، بلکه دیدگاه‌های فلسفی و مابعدالطبیعی در دیگر شاخه‌های فلسفه مؤثر هستند.

۲ ۳۳۶ نتیجه‌ی اعتقاد سوفسطائیان نسبیت است و در نسبیت خطأ معنی ندارد.

۱ ۳۳۷ این‌که سقراط مایل نبود او را سوفیست بدانند، قطعاً معلول تواضع و فروتنی او بود که این تواضع و فروتنی به دلیل معنای اولیه سوفیست یعنی داشمند است.

۲ ۳۳۸ در نظریه‌ی رفتارگرا انسان محکوم علل و عوامل محیطی است، به عبارتی فاقد اراده است و در نظریه‌ی مارکسیسم هم انسان فاقد اراده برای رهایی از قید پایگاه اجتماعی است.

۳ ۳۳۹ فلسفه اولی مهم‌ترین مصدق فلسفه است و وجود هم مهم‌ترین صفت و ویژگی اشیاء.

۳ ۳۴۰ وظیفه‌ی قاضی تشخیص حق از باطل و وظیفه‌ی سقراط راستگویی است.

روان‌شناسی

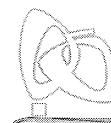
۲ ۳۴۱ رمزگردانی به انواع شنیداری، دیداری و معنایی تقسیم می‌شود. استفاده از رمزگردانی معنایی از انواع دیگر آن پایدارتر است، زیرا نشانه‌های معنایی هم زودتر رمزگردانی می‌شوند و هم راحت‌تر بازیابی می‌گردند؛ بنابراین ارتباط دادن ارقام کد ملی به شماره‌های دیگری که آن‌ها را حفظ کردیم، نشان‌دهنده‌ی رمزگردانی معنایی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) رمزگردانی دیداری

۲) رمزگردانی دیداری (زیرا بدون کلام، باز هم مثل گزینه‌ی (۱) در ذهن تکرار شده است).

۴) رمزگردانی شنیداری

۴ ۳۴۹

حل مسئله و تصمیم‌گیری مبتنی بر پردازش مفهومی، کارآمدتر از تصمیم‌گیری مبتنی بر پردازش ادراکی است (پس گزینه‌ی انتخابی باید بیانگر پردازش مفهومی باشد و دلیل آن هم مفهومی بودن پردازش ذکرشده باشد).

در پردازش مفهومی، فایده‌مندی یک کالا را براساس نرمی، کیفیت، دوام، قیمت، ماندگاری و ... می‌سنجیم. اما در پردازش ادراکی فقط به خصوصیات ظاهری، رنگ و اندازه‌ی اشیا توجه می‌کنیم.

خرید ضبط صوت براساس قدرت پخش صدا $\xrightarrow{\text{ يعني}}$ توجه به کیفیت و قابلیت کالا $\xrightarrow{\text{ پس}}$ پردازش در اینجا مفهومی است و کارآمدتر از بقیه‌ی گزینه‌ها است.

بررسی سایر گزینه‌ها.

(۱) توجه به ظاهر کتاب بیانگر پردازش ادراکی است که نمی‌تواند کارآمد باشد.

(۲) توجه به دوام شلوار کتان پردازش مفهومی است اما دلیل کارآمد بودن این تصمیم به درستی بیان نشده است.

(۳) توجه به فانتزی بودن کفش به جای طبی بودن آن بیانگر پردازش ادراکی است که نمی‌تواند کارآمد باشد.

۱ ۳۵۰

توانایی ایستادن با کمک، بعد از نشستن مستقل در کودکان شکل می‌گیرد و بازه‌ی زمانی ۷ تا ۱۰ ماهگی را شامل می‌شود.